

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2008

Vyhlásené: 25. 9. 2008 Časová verzia predpisu účinná od: 1. 7.2015 do: 31.12.2015

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

368

VYHLÁŠKA

Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky

z 3. septembra 2008,

ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 102 ods. 1 písm. a) až l) a s) a t) a ods. 2 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 93/2008 Z. z. (ďalej len „zákon“) ustanovuje:

PRVÁ ČASŤ

ZÁKLADNÉ USTANOVENIE

PRVÁ HLAVA

PREDMET ÚPRAVY

§ 1

Predmet úpravy

Táto vyhláška ustanovuje podrobnosti o

- a) prijímaní, umiestňovaní, premiestňovaní, podmiennečnom prepustení a prepustení odsúdených,
- b) vnútornej diferenciácii,
- c) zaobchádzaní s odsúdenými,
- d) zabezpečovaní práv odsúdených,
- e) zaraďovaní odsúdených do práce,
- f) účasti orgánov a organizácií na výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „trest“),
- g) disciplinárnych odmenách, disciplinárnych trestoch a rozsahu disciplinárnej právomoci,
- h) zabezpečení poriadku a bezpečnosti v miestach, kde sa vykonáva trest¹⁾ (ďalej len „ústav“),
- i) výkone trestu pri niektorých kategóriách odsúdených a o špecializovanom výkone trestu,
- j) podmienkach a výkone ochranného liečenia nariadeného súdom počas výkonu trestu,
- k) nakladaní s peňažnými prostriedkami odsúdeného,
- l) nosení preukazu odsúdeného,
- m) konaní vo veciach súvisiacich s výkonom trestu.

DRUHÁ HLAVA
PRIJÍMANIE, UMIESTŇOVANIE, PREMIESTŇOVANIE

Prijímanie

§ 2

(1) Odsúdený nastupuje do výkonu trestu v určenom ústave na výkon väzby

- a) priamo po predchádzajúcej väzbe,
- b) sám na základe nariadenia výkonu trestu súdom,
- c) dodaním do výkonu trestu príslušníkmi Policajného zboru, Vojenskej polície, Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „zbor“) alebo colníkmi.²⁾

(2) Prijímanie odsúdených sa vykonáva nepretržite.

(3) Odsúdeného, ktorý je dodaný do výkonu trestu podľa odseku 1 písm. c), môže prijať aj iný ústav na výkon väzby ako ústav určený na nástup do výkonu trestu v nariadení výkonu trestu. Ak bol odsúdený dodaný do výkonu trestu príslušníkmi uvedenými v § 2 ods. 1 písm. c) na základe príkazu súdu, prijíma ho ústav na výkon väzby, ktorý overí v príslušnom ústave správnosť údajov.

(4) O oboznámení s právami a povinnosťami, ktoré má odsúdený vo výkone trestu, dĺžke trestu odňatia slobody a možnosti podmienenečného prepustenia sa urobí záznam, ktorý odsúdený potvrdí svojim podpisom; ak odsúdený záznam odmietne podpísať, príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „príslušník zboru“) o tom urobí poznámku v zázname.

§ 3

(1) Osobnú prehliadku odsúdeného po prijatí do výkonu trestu vykoná príslušník zboru rovnakého pohlavia. Ak bol odsúdený dodaný do výkonu trestu podľa § 2 ods. 1 písm. c), osobná prehliadka sa vykoná za prítomnosti príslušníka orgánu, ktorý odsúdeného dodal do výkonu trestu.

(2) O výsledku osobnej prehliadky sa vyhotoví písomný záznam, ktorý obsahuje

- a) zoznam odňatých vecí podľa § 7 ods. 4 zákona,
- b) údaj o prevzatí osobných dokladov,
- c) údaj o prevzatí peňažných prostriedkov a cenín podľa § 28 ods. 3 písm. a) a ods. 6 písm. a) a c) zákona,
- d) záznam o vyjadrení odsúdeného, či, kým a kedy bolo voči nemu použité fyzické násilie,
- e) záznam o zistení viditeľných stôp po fyzickom násilí alebo zranení na tele odsúdeného a
- f) časový údaj s uvedením dátumu, hodiny a minúty vykonania osobnej prehliadky a vykonania písomného záznamu.

(3) Záznam podľa odseku 2 podpíše príslušník zboru, ktorý osobnú prehliadku vykonával, odsúdený, ktorý sa osobnej prehliadke podrobil, a príslušník orgánu, ktorý odsúdeného do výkonu trestu dodal. Ak odsúdeného do výkonu trestu dodal príslušník iného pohlavia ako dodaný odsúdený, tento príslušník podpíše písomný záznam potvrdzujúci len pravdivosť jeho obsahu podľa odseku 2 písm. a) až d) a f).

(4) Písomný záznam podľa odseku 2 sa vyhotovuje v dvoch výtlačkoch; jeden výtlačok sa vydá odsúdenému a jeden sa založí do osobného spisu odsúdeného.

§ 3a

(1) Ak je odsúdený prijatý do výkonu trestu v pracovný deň po 15.00 hodine alebo v deň pracovného voľna alebo pracovného pokoja, podrobí sa lekárskej prehliadke, hygienickým a protiepidemickým opatreniam a zdravotným výkonom v najbližší pracovný deň. Ak príslušník zboru, ktorý osobnú prehliadku vykonal, po prijatí odsúdeného do výkonu trestu zistí, že na tele odsúdeného sú viditeľné stopy po fyzickom násilí alebo zranení, zabezpečí bez zbytočného odkladu jeho prehliadku lekárom. Ak je odsúdený podozrivý z infekčného a parazitárneho ochorenia, ústav na výkon väzby ihneď zabezpečí jeho izoláciu.

(2) Ak lekár pri vstupnej lekárskej prehliadke zistí na tele odsúdeného stopy po fyzickom násilí alebo zranení alebo zistí, že odsúdená je tehotná, ústav o tom upovedomí súd, ktorý je oprávnený rozhodnúť o prerušení výkonu trestu, a prokurátora, ktorý vykonáva dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave.

§ 4

(1) Strelnú zbraň alebo strelivo odňaté odsúdenému pri prijatí do výkonu trestu ústav odovzdá v mene odsúdeného do úschovy najbližšiemu policajnému útvaru, ktorý o tom vydá potvrdenie; pri dodaní odsúdeného podľa § 2 ods. 1 písm. c) ústav strelnú zbraň alebo strelivo od príslušníka Policajného zboru neprevezme. Potvrdenie o úschove ústav prevezme do úschovy podľa odseku 2.

(2) Odsúdený si môže ponechať veci uvedené v § 23 ods. 1 zákona; ostatné veci vrátane peňažných prostriedkov, cenností a dokladov ústav prevezme do úschovy.

(3) O odsúdenom sa založí osobný spis.

§ 5

(1) Ak je odsúdený podozrivý z infekčného alebo parazitárneho ochorenia, ústav zabezpečuje jeho izoláciu až do vykonania lekárskej prehliadky.

(2) Po nástupe na výkon trestu sa odsúdený oholí a ostrihá. Vlasý na zadnej časti temena hlavy nesmú siahť nižšie ako po golier košeľe, bočné partie vlasov môžu siahť do polovice ušíc. Odsúdený si môže ponechať fúzy do úrovne kútikov úst a nakrátko pristrihnutú bradu. Úprava vlasov sa neobmedzuje u odsúdenej ženy.

§ 6

(1) Ústav odosiela hlásenie o nástupe odsúdeného do výkonu trestu súdu, ktorý vo veci rozhodoval v prvom stupni, útvaru Policajného zboru príslušnému podľa miesta trvalého pobytu odsúdeného a u odsúdených poberajúcich dôchodok podľa § 29 ods. 1 zákona príslušnému orgánu sociálneho poistenia podľa § 29 ods. 3 zákona; nástup odsúdeného do výkonu trestu sa zaznamená do informačného systému zboru.

(2) Pri nástupe cudzincov³⁾ a osôb bez štátnej príslušnosti do výkonu trestu sa postupuje podľa osobitného predpisu.⁴⁾

§ 7

Umiestňovanie

(1) Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „generálne riaditeľstvo“) oznámi dotknutým ústavom určenie ústavu, v ktorom bude odsúdený vykonávať trest. Ústav určí oddiel, kde bude odsúdený ubytovaný; pri umiestnení do oddielu sa spravidla určí aj zaradenie

odsúdeného do práce.

(2) Určenie ústavu, do ktorého sa odsúdený umiestni, sa oznámi odsúdenému, aby mohol informovať blízke osoby podľa § 2 písm. d) zákona. Ak je to potrebné na zaistenie bezpečnosti a poriadku alebo ochrany zdravia alebo života odsúdeného alebo inej osoby, určenie ústavu sa odsúdenému oznámi po dodaní do určeného ústavu. Ak odsúdený nemá peňažné prostriedky na informovanie blízkej osoby o mieste, v ktorom vykonáva trest, požiada ústav o zabezpečenie vyrozumienia o svojom pobyte; v takom prípade blízku osobu odsúdeného vyrozumie ústav na vlastné náklady.

(3) Odsúdený sa po umiestnení do určeného ústavu ubytuje v nástupnom oddiele alebo v nástupnej izbe okrem prípadov uvedených v § 78 ods. 2 zákona.

(4) Umiestnenie odsúdeného a zmenu umiestnenia určuje riaditeľ ústavu alebo ním určený príslušník zboru spravidla na návrh umiestňovacej komisie (ďalej len „komisia“), ktorej predsedom je vedúci oddelenia výkonu trestu. Členmi komisie sú pedagóg, psychológ, lekár, sociálny pracovník, príslušník zboru z organizačno-právneho oddelenia, úseku zamestnávania, výroby a odbytu, preventívno-bezpečnostnej služby, oddelenia ochrany a obrany alebo ďalší príslušníci zboru alebo zamestnanci zboru určení riaditeľom ústavu. Určený príslušník zboru vykoná o rozhodnutí záznam v príslušnej dokumentácii.

(5) Na umiestnenie podľa § 8 ods. 5 písm. a) a b) zákona je možné využiť na nevyhnutný čas aj cely uzavretého oddielu alebo oddielu s bezpečnostným režimom; počas takého umiestnenia sa neuplatňujú obmedzenia podľa § 89 a 91.

(6) Komisia spravidla do siedmich kalendárnych dní od prijatia odsúdeného do určeného ústavu prerokuje jeho ďalšie umiestnenie v ústave a zaradenie do práce; odsúdeného pritom umiestni do diferenciačnej skupiny podľa § 9.

§ 8

Premiestňovanie

(1) Premiestnenie odsúdeného je jeho presun medzi jednotlivými ústavmi podľa § 10 zákona.

(2) Ústav, do ktorého má byť odsúdený premiestnený, určí generálne riaditeľstvo okrem prípadu uvedeného v § 10 ods. 1 písm. a) zákona. Pri oznámení o určení umiestnenia odsúdenému sa postupuje podľa § 7 ods. 2.

(3) O písomnej žiadosti odsúdeného o premiestnenie do ústavu s rovnakým stupňom stráženia rozhoduje riaditeľ ústavu, do ktorého sa odsúdený žiada premiestniť.

(4) Ak žiadosť o premiestnenie bola zamietnutá, odsúdený môže opakovane požiadať o premiestnenie najskôr po uplynutí šiestich mesiacov od rozhodnutia o zamietnutí žiadosti; rovnako sa postupuje, ak generálne riaditeľstvo zamietlo návrh riaditeľa ústavu podľa odseku 3.

DRUHÁ ČASŤ

ZA OBCHÁDZANIE

PRVÁ HLAVA

VÝKON TRESTU V ÚSTAVOCH S MINIMÁLNYM STUPŇOM STRÁŽENIA, STREDNÝM STUPŇOM STRÁŽENIA A MAXIMÁLNYM STUPŇOM STRÁŽENIA

§ 9

Všeobecné ustanovenia

(1) Odsúdený vykonáva trest v diferenciačnej skupine „A“, „B“, „C“ alebo v špecializovanom

oddiele; v špecializovanom oddiele, okrem oddielu doživotných trestov, sa diferenciačná skupina neurčuje.

(2) Odsúdený na doživotný trest sa umiestňuje do diferenciačných skupín podľa § 20, 21 a 78. Odsúdený mladistvý sa umiestňuje do diferenciačných skupín podľa § 72 zákona.

(3) Kde sa v tejto vyhláške hovorí o komunitnom systéme, rozumie sa tým organizovanie zaobchádzania na základe aktívnej účasti odsúdených, kolektívnych a skupinových foriem pôsobenia.

(4) Diferenciačnú skupinu určí riaditeľ ústavu na návrh komisie najmä na základe

- a) záverov a odporúčaní psychologického vyšetrenia,
- b) poznatkov o správaní odsúdeného vo výkone trestu a výkone väzby,
- c) poznania osobnostného narušenia,
- d) poznania postojov k plneniu povinností a programu zaobchádzania.

(5) Základom diferencovaného zaobchádzania je režim. Zaobchádzanie v rovnako označenej diferenciačnej skupine v ústavoch s rôznymi stupňami strázenia je rozdielne.

(6) U odsúdeného prechodne premiestneného na výkon trestu do ústavu na výkon väzby podľa § 10 ods. 1 zákona a u odsúdeného, ktorý nastúpil do výkonu trestu a generálne riaditeľstvo ešte neurčilo ústav, do ktorého sa umiestni do výkonu trestu, sa zaobchádzanie podľa tejto vyhlášky uplatňuje primerane.

(7) Pedagóg oddielu organizuje a zabezpečuje zaobchádzanie v skupine, do ktorej je umiestnených spravidla 35 odsúdených; u mladistvých odsúdených oddiel tvorí spravidla 15 mladistvých odsúdených. Pedagóg špecializovaného oddielu zabezpečuje zaobchádzanie v skupine, do ktorej je umiestnených spravidla 20 odsúdených.

Výkon trestu v ústave s minimálnym stupňom strázenia

§ 10

Odsúdený zaradený na výkon trestu do ústavu s minimálnym stupňom strázenia sa umiestni do uzavretého ústavu alebo do otvoreného oddelenia. Zaobchádzanie s odsúdenými v ústave s minimálnym stupňom strázenia sa organizuje spravidla formou komunitného systému a samosprávy odsúdených.

§ 11

(1) Kde sa v tejto vyhláške hovorí o otvorenom oddelení, rozumie sa tým diferenciačná skupina „A“ v ústave s minimálnym stupňom strázenia.

(2) Do otvoreného oddelenia možno odsúdeného za prečin umiestniť ihneď po pobyte v nástupnom oddiele na základe odporúčania uvedeného v závere psychologického vyšetrenia, ak umiestnenie do tohto oddelenia je odôvodnené súčasným stavom osobnosti odsúdeného, alebo aj za ostatné trestné činy, ak nastúpil sám do výkonu trestu a komisia takéto umiestnenie navrhne.

(3) Po vykonaní časti trestu v diferenciačnej skupine „B“ možno odsúdeného umiestniť do otvoreného oddelenia na základe návrhu pedagóga spracovaného pri určení programu zaobchádzania alebo pri hodnotení programu zaobchádzania; ak je to potrebné, vykoná psychologické vyšetrenie osobnosti odsúdeného pred predložením návrhu na jeho umiestnenie do otvoreného oddelenia psychológ v ústave.

(4) Do otvoreného oddelenia možno umiestniť odsúdeného najskôr po vykonaní šiestich mesiacov trestu v ústave s minimálnym stupňom strázenia po jeho preradení z vyššieho stupňa strázenia, ak mu bol uložený trest za trestné činy uvedené v osobitnom predpise.⁵⁾

(5) Do otvoreného oddelenia nemožno umiestniť odsúdeného, ak

- a) ani opakované psychologické vyšetrenie vykonané psychológom v ústave nezmení záver psychologického vyšetrenia, ktoré takéto umiestnenie neodporúčalo,
- b) súd nariadil ochranné liečenie uvedené v § 80 ods. 3 ústavným spôsobom a to ešte nebolo vykonané; pred umiestnením odsúdeného do otvoreného oddelenia po absolvovaní ochranného liečenia ústavným spôsobom sa vyžaduje stanovisko psychiatra,
- c) utiekol z výkonu väzby alebo výkonu trestu,
- d) opakovane závažným spôsobom porušil ústavný poriadok vo výkone väzby alebo vo výkone trestu a ostatný disciplinárny trest za disciplinárne previnenie nebol zahladený.

§ 12

(1) Vedúci otvoreného oddelenia predloží komisii návrh na určenie ďalšieho umiestnenia odsúdeného, ak

- a) odsúdený neplní určený program zaobchádzania alebo závažným spôsobom porušil ústavný poriadok,
- b) začne sa voči odsúdenému trestné konanie v inej veci alebo súd nariadil výkon ďalšieho trestu,
- c) je na to dôvod uvedený v § 8 ods. 5 písm. b) zákona.

(2) Komisia navrhne ďalšie umiestnenie odsúdeného v uzavretom ústave alebo zotrvanie v otvorenom oddelení najneskôr do troch pracovných dní od predloženia návrhu podľa odseku 1.

(3) Návrh komisie podľa odseku 2 schvaľuje riaditeľ ústavu. Odsúdený sa do schválenia návrhu ubytuje oddelene od ostatných odsúdených umiestnených v otvorenom oddelení. Počas oddeleného ubytovania sa odsúdený v cele uzamyká a neuplatňujú sa u neho zmiernenia podľa § 76 ods. 2 zákona. Ak v otvorenom oddelení nie sú vytvorené podmienky na oddelené ubytovanie, odsúdený sa do schválenia návrhu ubytuje v uzavretom ústave, pričom oddiel, do ktorého bude umiestnený, sa určí primerane podľa dôvodu uvedeného v odseku 1.

§ 13

(1) Do diferenciačnej skupiny „B“ v ústave s minimálnym stupňom strázenia možno umiestniť odsúdeného, ak

- a) aktívne spolupracuje pri plnení programu zaobchádzania a má kritický postoj k svojej trestnej činnosti,
- b) bol súdom preradený na ďalší výkon trestu z ústavu so stredným stupňom strázenia; taký odsúdený sa umiestni do oddielu s diferenciačnou skupinou „B“ priamo po pobyte v nástupnom oddiele,
- c) dlhodobo plní program zaobchádzania v diferenciačnej skupine „C“ a jeho zaradenie je prospešné na prehlbenie plnenia účelu výkonu trestu.

(2) V diferenciačnej skupine „B“ v ústave s minimálnym stupňom strázenia

- a) zaobchádzanie je zamerané najmä na rozvíjanie osobnostných rezerv odsúdeného,
- b) vytvára sa voľná ponuka vzdelávacích aktivít, osvetových aktivít a aktivít vo voľnom čase,
- c) odsúdeného možno zaradiť do práce na nestrážené pracovisko mimo ústavu,

d) odsúdený sa ubytuje v izbe.

§ 14

(1) Do diferenciačnej skupiny „C“ v ústave s minimálnym stupňom stráženia sa umiestni odsúdený, ak

- a) neplní program zaobchádzania,
- b) opakovane sa počas výkonu väzby alebo výkonu trestu dopustil disciplinárneho previnenia,
- c) to odporúča záver psychologického vyšetrenia.

(2) V diferenciačnej skupine „C“ v ústave s minimálnym stupňom stráženia

- a) zaobchádzanie je zamerané na dôsledné dodržiavanie povinností a zabezpečenie základných práv,
- b) odsúdeného možno zaradiť do práce na pracovisko v ústave alebo strážené pracovisko mimo ústavu,
- c) dôraz sa kladie na režim, osvojovanie si pracovných návykov, zručností a zmenu hodnotovej orientácie a postojov,
- d) o účasti na vzdelávacích aktivitách, osvetových aktivitách a aktivitách vo voľnom čase rozhoduje pedagóg podľa plnenia programu zaobchádzania,
- e) odsúdeného možno ubytovať v cele alebo v izbe.

Výkon trestu v ústave so stredným stupňom stráženia

§ 15

Odsúdený zaradený na výkon trestu do ústavu so stredným stupňom stráženia sa umiestni do uzavretého ústavu, ak sa ďalej neustanovuje inak. Oddiel odsúdených s diferenciačnou skupinou „A“, ktorý sa nachádza v stráženom objekte ústavu, je oddelený od ubytovacích priestorov ostatných diferenciačných skupín. Zaobchádzanie s odsúdeným sa spravidla organizuje formou režimu a zaraďovania do práce; v odôvodnených prípadoch možno uplatňovať aj formu komunitného systému a samosprávy odsúdených.

§ 16

(1) Do diferenciačnej skupiny „A“ v ústave so stredným stupňom stráženia možno umiestniť odsúdeného

- a) po pobyte v nástupnom oddiele na základe odporúčania zo záveru psychologického vyšetrenia, ak spĺňa aj trestnoprávne a bezpečnostné kritériá a ak tomu nebránia iné vážne dôvody,
- b) na základe návrhu pedagóga podľa § 9 ods. 6 alebo na základe hodnotenia plnenia programu zaobchádzania podľa § 26 ods. 2.

(2) Do diferenciačnej skupiny „A“ v ústave so stredným stupňom stráženia možno umiestniť odsúdeného, ktorý spĺňa podmienky uvedené v odseku 1, až po vykonaní tretiny trestu v ústave so stredným stupňom stráženia, ak mu bol uložený trest za trestné činy uvedené v osobitnom predpise.⁵⁾

(3) V diferenciačnej skupine „A“ v ústave so stredným stupňom stráženia

- a) zaobchádzanie je zamerané na zmiernenie negatívneho vplyvu výkonu trestu na osobnosť odsúdeného,

- b) vytvára sa voľná ponuka vzdelávacích aktivít, osvetových aktivít a aktivít vo voľnom čase,
- c) odsúdený sa zaraďuje spravidla na nestrážené pracovisko mimo ústavu,
- d) odsúdený sa ubytuje v izbe.

(4) Odsúdenému umiestnenému do diferenciačnej skupiny „A“ v ústave so stredným stupňom stráženia sa môžu zmierniť obmedzenia výkonu trestu takto:

- a) ubytovňa sa počas dňa neuzamyká,
- b) odsúdený je zaradený do práce spravidla na nestráženom pracovisku mimo ústavu,
- c) na určenom priestranstve môže vykonávať záujmovú činnosť a športovú činnosť a možno mu povoliť voľný pohyb mimo ubytovne alebo oddielu, ak je situovaný v stráženom objekte ústavu.

§ 17

(1) Do diferenciačnej skupiny „B“ v ústave so stredným stupňom stráženia možno umiestniť odsúdeného, ak

- a) prejavuje kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti,
- b) bol súdom priradený do ďalšieho výkonu trestu z ústavu s maximálnym stupňom stráženia,
- c) plní program zaobchádzania v diferenciačnej skupine „C“.

(2) V diferenciačnej skupine „B“ v ústave so stredným stupňom stráženia

- a) zaobchádzanie je zamerané najmä na rozvíjanie osobnostných rezerv odsúdeného,
- b) odsúdeného možno zaradiť do práce na strážené pracovisko alebo na nestrážené pracovisko mimo ústavu,
- c) vytvára sa ponuka vhodných vzdelávacích aktivít, osvetových aktivít a aktivít vo voľnom čase,
- d) odsúdeného možno ubytovať v izbe alebo cele.

§ 18

(1) Do diferenciačnej skupiny „C“ v ústave so stredným stupňom stráženia sa umiestni odsúdený, ak

- a) neplní program zaobchádzania,
- b) opakovane sa počas výkonu väzby alebo výkonu trestu dopustil disciplinárneho previnenia,
- c) to odporúča záver psychologického vyšetrenia,
- d) bol na návrh riaditeľa ústavu súdom priradený z ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

(2) V diferenciačnej skupine „C“ v ústave so stredným stupňom stráženia

- a) zaobchádzanie je zamerané na dodržiavanie ústavného poriadku a disciplíny,
- b) odsúdený sa zaraďuje do práce na pracovisko v ústave alebo strážené pracovisko mimo ústavu,
- c) na aktivitách organizovaných pre celý ústav sa odsúdený zúčastňuje len so súhlasom pedagóga,
- d) odsúdený sa spravidla ubytuje v cele,
- e) návštevy sa vykonávajú spravidla bez priameho kontaktu.

Výkon trestu v ústave s maximálnym stupňom stráženia**§ 19**

Odsúdený zaradený na výkon trestu v ústave s maximálnym stupňom stráženia sa umiestni do uzavretého ústavu. Zaobchádzanie s odsúdeným v ústave s maximálnym stupňom stráženia sa organizuje formou dodržiavania ústavného poriadku a zaraďovania do práce; v odôvodnených prípadoch možno uplatňovať aj formu komunitného systému.

§ 20

(1) Do diferenciačnej skupiny „A“ v ústave s maximálnym stupňom stráženia možno umiestniť odsúdeného

- a) po pobyte v nástupnom oddiele na základe odporúčania zo záveru psychologického vyšetrenia, ak tomu nebránia bezpečnostné dôvody,
- b) na základe hodnotenia plnenia programu zaobchádzania podľa § 26 ods. 2, ak odsúdený plní program zaobchádzania a má kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti.

(2) Na základe hodnotenia plnenia programu zaobchádzania podľa § 26 ods. 2, ak odsúdený plní program zaobchádzania a má kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti, možno po vykonaní piatich rokov uloženého trestu v diferenciačnej skupine „B“ v ústave s maximálnym stupňom stráženia umiestniť do diferenciačnej skupiny „A“ aj odsúdeného na doživotný trest.

(3) Do diferenciačnej skupiny „A“ v ústave s maximálnym stupňom stráženia možno umiestniť odsúdeného, ktorý spĺňa podmienky uvedené v odseku 1, až po vykonaní tretiny trestu v ústave s maximálnym stupňom stráženia, ak mu bol uložený trest za trestné činy uvedené v osobitnom predpise.⁵⁾

(4) V diferenciačnej skupine „A“ v ústave s maximálnom stupňom stráženia

- a) zaobchádzanie je zamerané na zmiernenie negatívneho vplyvu dlhodobého pobytu vo výkone trestu na osobnosť odsúdeného,
- b) dôraz sa kladie na rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností odsúdeného a odstraňovanie subjektívnych príčin páchania trestnej činnosti,
- c) vytvára sa ponuka vhodných vzdelávacích aktivít, osvetových aktivít a aktivít vo voľnom čase,
- d) odsúdený sa ubytuje v cele.

(5) Odsúdenému umiestnenému do diferenciačnej skupiny „A“ v ústave s maximálnym stupňom stráženia možno zmierniť obmedzenia výkonu trestu tým, že

- a) cela sa počas dňa neuzamyká,
- b) návšteva sa vykonáva priamym kontaktom,
- c) odsúdený môže byť výnimočne zaradený do práce na strážené pracovisko mimo ústavu.

§ 21

(1) Do diferenciačnej skupiny „B“ v ústave s maximálnym stupňom stráženia možno umiestniť odsúdeného, ak plní program zaobchádzania a prejavuje kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti.

(2) Na základe odporúčania zo záveru opakovaného psychologického vyšetrenia a na základe hodnotenia plnenia programu zaobchádzania podľa § 26 ods. 2, ak odsúdený plní program

zaobchádzania a má kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti, možno po vykonaní 15 rokov uloženého trestu umiestniť do diferenciačnej skupiny „B“ v ústave s maximálnym stupňom stráženia aj odsúdeného na doživotný trest; to neplatí, ak odsúdený vykonáva trest, pri ktorom súd rozhodol, že podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nie je prípustné.

(3) V diferenciačnej skupine „B“ v ústave s maximálnym stupňom stráženia

- a) zaobchádzanie je zamerané na zmiernenie negatívneho vplyvu dlhodobého pobytu vo výkone trestu na osobnosť odsúdeného,
- b) dôraz sa kladie na odstraňovanie subjektívnych príčin páchania trestnej činnosti,
- c) odsúdený sa zaradí do práce na pracovisko v ústave,
- d) vytvára sa ponuka vhodných vzdelávacích aktivít, osvetových aktivít a aktivít vo voľnom čase,
- e) odsúdený sa ubytuje v cele.

§ 22

(1) Do diferenciačnej skupiny „C“ v ústave s maximálnym stupňom stráženia sa umiestni odsúdený, ak

- a) neplní program zaobchádzania,
- b) opakovane sa dopustil počas výkonu väzby alebo výkonu trestu disciplinárneho previnenia,
- c) to odporúča záver psychologického vyšetrenia,
- d) bol na návrh riaditeľa ústavu súdom preradený z ústavu so stredným stupňom stráženia.

(2) V diferenciačnej skupine „C“ v ústave s maximálnym stupňom stráženia

- a) zaobchádzanie je zamerané najmä na režimové ovplyvňovanie a dôsledné dodržiavanie ústavného poriadku,
- b) odsúdeného možno zaradiť do práce na pracovisko v ústave alebo v celách,
- c) do aktivít organizovaných pre celý ústav sa odsúdený spravidla nezaraďuje,
- d) odsúdený je ubytovaný a uzamykaný v cele a mimo cely sa pohybuje zásadne pod dozorom príslušníka zboru.

DRUHÁ HLAVA PROGRAM ZAOBCHÁDZANIA

Program zaobchádzania

§ 23

(1) Pedagóg oddielu, do ktorého je odsúdený umiestnený po pobyte v nástupnom oddiele, vypracuje program zaobchádzania a poskytne odsúdenému ponuku aktivít, ktoré sa v ústave organizujú. Odsúdený môže pri zostavovaní programu zaobchádzania spolupracovať tak, že sám navrhne aktivity, o ktoré má záujem. Na účely stanovenia programu zaobchádzania odsúdenému a hodnotenia jeho plnenia je príslušník zboru a zamestnanec zboru oprávnený spracúvať poznatky o prejavoch správania a postojoch odsúdeného, najmä vo vzťahu k plneniu povinností stanovených v § 39 zákona.

(2) Pedagóg vypracuje program zaobchádzania do troch mesiacov od umiestnenia odsúdeného do oddielu; pritom spolupracuje najmä so psychológom a sociálnym pracovníkom. Ak súčasťou programu zaobchádzania je návrh na zmenu diferenciačnej skupiny, komisia navrhne riaditeľovi ústavu umiestniť odsúdeného do oddielu príslušnej diferenciačnej skupiny.

(3) Pri vypracúvaní programu zaobchádzania sa prihliada na

- a) závery a odporúčania psychologického vyšetrenia,
- b) príčiny a motív spáchania trestného činu,
- c) poznatky získané počas výkonu väzby,
- d) dĺžku trestu,
- e) správanie odsúdeného,
- f) možnosti sociálnej rehabilitácie, zaradenia do práce, zapojenia do individuálnych a skupinových foriem zaobchádzania, záujmy, vzdelávanie, využívanie voľného času a ďalšie poznatky o odsúdenom.

(4) Program zaobchádzania obsahuje

- a) edukáciu,
- b) aktivity vo voľnom čase,
- c) zaraďovanie do práce,
- d) vzťahy s vonkajším prostredím,
- e) iné metódy a postupy zaobchádzania.

§ 24

Obsahom programu zaobchádzania v časti

- a) edukácia je súhrn činností pedagogického a psychologického pôsobenia na odsúdeného zameraných na vzdelávanie, resocializáciu a odstraňovanie subjektívnych príčin páchania trestnej činnosti s cieľom formovať primerané správanie a hodnotovú orientáciu odsúdeného v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- b) aktivity vo voľnom čase je súhrn činností, ktoré umožňujú uspokojovať potreby a záujmy odsúdeného s cieľom vytvárať a posilňovať spoločensky akceptovateľnú hodnotovú orientáciu, vôľové vlastnosti, vzťah k okoliu a vedú odsúdeného k sebarealizácii a zmysluplnému tráveniu voľného času,
- c) zaraďovanie do práce je súhrn činností podľa § 42 až 49 zákona,
- d) vzťahy s vonkajším prostredím je súhrn činností, ktorých cieľom je udržanie, posilňovanie alebo vytváranie sociálnych kontaktov odsúdeného s vonkajším svetom prostriedkami a metódami sociálnej práce, vyhľadávanie kontaktov s inštitúciami zabezpečujúcimi postpenitenciárnu starostlivosť s cieľom plynulého prechodu do občianskeho života, cielené rozvíjanie komunikačných zručností, ktoré sú potrebné v otvorenej spoločnosti,
- e) iné metódy a postupy zaobchádzania je súhrn špeciálnopedagogických, psychologických, liečebných a rehabilitačných činností, ktoré môže uplatňovať len príslušník zboru, zamestnanec zboru alebo iný odborník s príslušnou odbornou kvalifikáciou.

§ 25

(1) Odsúdenému so zvyškom trestu kratším ako deväť mesiacov sa určia krátkodobé ciele zaobchádzania; dôraz pri zaobchádzaní sa kladie na nácvik sociálnych zručností, na pracovné uplatnenie a udržanie kontaktu s blízkymi osobami. Pre ostatných odsúdených sa vypracuje základný program zaobchádzania, rozšírený program zaobchádzania alebo program zaobchádzania vo výkone trestu v špecializovaných oddieloch.

(2) V oddiele s diferenciačnými skupinami „A“ a „B“ sa odsúdenému určí rozšírený program zaobchádzania, pričom

- a) odsúdený sa zúčastňuje na organizácii a činnosti oddielu, ak táto vyhláška neustanovuje inak,

- b) zaobchádzanie je zamerané najmä na posilňovanie osobnostných vlastností, nácvik sociálnych zručností a stratégií zameraných na primerané zvládanie a odbúravanie stresu pri náročných životných situáciách, zvyšovanie morálneho a právneho vedomia, akceptovanie spoločenských noriem a spoločensky prijateľnú hodnotovú orientáciu, podporovanie seberealizácie, vytváranie zdravého sebavedomia a pracovných návykov a zručností,
- c) odsúdený má možnosť rozvíjať a rozširovať okruh svojich záujmov, zúčastňovať sa na osvetových, kultúrnych, náboženských, vzdelávacích a športových aktivitách.

(3) V oddiele s diferenciačnou skupinou „C“ sa odsúdenému určí základný program zaobchádzania, pričom

- a) odsúdený sa nezúčastňuje na organizácii činnosti oddielu,
- b) zaobchádzanie je zamerané najmä na dodržiavanie režimu, vytváranie pracovných návykov a zručností,
- c) ponuka aktivít vo voľnom čase je obmedzená a o účasti odsúdeného na nich rozhoduje pedagóg.

(4) Odsúdený oboznámenie sa s určeným programom zaobchádzania potvrdí svojim podpisom.

§ 26

Plnenie programu zaobchádzania

(1) Plnenie programu zaobchádzania hodnotí pedagóg najmenej raz za šesť mesiacov, ak odseky 2 až 6 neustanovujú inak.

(2) Komplexné hodnotenie plnenia programu zaobchádzania sa vypracuje vždy pred

- a) zmenou diferenciačnej skupiny,
- b) prvým udelením mimoriadneho voľna na opustenie ústavu,
- c) umiestnením do špecializovaného oddielu alebo umiestnením do diferenciačnej skupiny zo špecializovaného oddielu, ak dôvody umiestnenia pominuli,
- d) vypracovaním hodnotenia na účely rozhodovania o
 - 1. podmienечnom prepustení,
 - 2. zmene spôsobu výkonu trestu,
 - 3. udelení milosti,
 - 4. upustení od výkonu zvyšku trestu alebo
 - 5. určení spoločného spôsobu výkonu postupne uložených trestov.

(3) Nový program zaobchádzania sa vypracuje pri zmene stupňa stráženia, umiestnení odsúdeného do oddielu špecializovaného zaobchádzania a do oddielu s bezpečnostným režimom. Pri zmene diferenciačnej skupiny a trvalom premiestnení odsúdeného do iného ústavu v tom istom stupni stráženia sa program zaobchádzania aktualizuje podľa potreby.

(4) Zmenu programu zaobchádzania, najmä pri krízových stavoch odsúdeného alebo výrazných zmenách správania prerokuje pedagóg podľa potreby so psychológom, sociálnym pracovníkom a s lekárom v ústave.

(5) U odsúdeného s dĺžkou trestu nad päť rokov sa vypracuje hodnotenie plnenia programu zaobchádzania najmenej raz za 12 mesiacov.

(6) Pred prepustením odsúdeného z výkonu trestu pedagóg vyhodnotí priebeh plnenia programu zaobchádzania; ak je zabezpečená postpenitenciárna starostlivosť, odporučí ďalšie resocializačné

aktivity a v určených prípadoch aj liečebné aktivity.

(7) Za koordináciu a hodnotenie plnenia programu zaobchádzania zodpovedá pedagóg oddielu, v ktorom je odsúdený umiestnený.

§ 27

Sociálna práca

(1) Pri zaobchádzaní s odsúdeným sa uplatňujú aj metódy sociálnej práce.

(2) Cieľom sociálnej práce pri zaobchádzaní s odsúdeným je zmiernenie sociálnych problémov alebo odstránenie možných príčin ich vzniku a príprava odsúdeného na prepustenie z výkonu trestu. Sociálnu prácu vykonáva sociálny pracovník v súčinnosti najmä s príslušníkmi zboru; pritom využíva možnosti spolupráce s orgánmi a organizáciami, ktoré sa môžu podieľať na riešení sociálnych problémov odsúdeného.

(3) Pri riešení sociálneho problému poskytuje sociálny pracovník odsúdenému pomoc spravidla formou poradenskej činnosti, metód a postupov sociálnej práce, najmä nácviku sociálnych zručností zameraných na podporu prosociálneho správania, zmenu postojov a konania odsúdeného.

§ 28

Poradný zbor

(1) Poradný zbor zriadený podľa § 17 zákona je poradný orgán riaditeľa ústavu, ktorý prerokúva otázky súvisiace s výkonom trestu a odporúča uplatňovanie nových poznatkov, foriem a metód zaobchádzania s odsúdenými, o čom sa vyhotoví záznam.

(2) Poradný zbor sa zaoberá koncepčnými, metodickými a aktuálnymi otázkami väzenskej teórie a praxe; poznatky a odporúčania predkladá riaditeľovi ústavu a generálnemu riaditeľovi na jeho žiadosť.

TRETIA HLAVA

ZABEZPEČENIE PRÁV

§ 29

Ubytovanie

(1) Odsúdeným v diferenciačných skupinách „A“ a „B“ sa povolí primeraná estetická úprava ubytovacích priestorov. O spôsobe úpravy cely, izby, lôžka a priestorov na uloženie osobných vecí odsúdeného rozhoduje riaditeľ ústavu alebo ním určený príslušník zboru.

(2) Ubytovacia plocha cely alebo izby sa určí z celkovej plochy cely alebo izby po odpočítaní plochy, ktorú zaberá

- a) hygienická bunka umiestnená v cele alebo izbe,
- b) stavebne oddelené WC umiestnené v cele alebo izbe,
- c) plocha, nad ktorou je svetlá výška cely alebo izby menšia ako 1 300 mm,
- d) plocha zabratá zabudovaným nábytkom,
- e) plocha okenných a dverných ústupkov.

(3) Do ubytovacej plochy cely alebo izby sa započítava plocha arkierov a výklenkov, ak sú súčasne najmenej 1 200 mm široké, 300 mm hlboké a 2 000 mm vysoké od podlahy.

(4) Generálny riaditeľ určí celkovú ubytovaciu kapacitu ústavu.

(5) O dočasnom znížení ubytovacej plochy podľa § 18 ods. 1 zákona môže rozhodnúť riaditeľ ústavu. Rozhodnutie riaditeľa ústavu o dočasnom znížení ubytovacej plochy platí najviac šesť mesiacov; v prípade trvania dôvodov môže riaditeľ ústavu o dočasnom znížení ubytovacej plochy rozhodnúť aj opakovane.

§ 30

Stravovanie

(1) Strava sa pripravuje podľa schválených jedálnych lístkov, receptúr jedál v spoločnom stravovaní, peňažných limitov na prípravu stravy a počtov stravníkov v rozsahu priznaných stravných dávok spravidla vo väzenskej kuchyni a podáva sa podľa časového rozvrhu dňa v jedálňach, celách alebo izbách. Ak z prevádzkových dôvodov alebo dôvodu zaradenia odsúdeného do práce nemožno dodržať časový odstup medzi vydávaním hlavných jedál podľa § 19 zákona, ústav zabezpečuje výdaj desiatej alebo olovrantu.

(2) Stravnou dávkou sa rozumie určené množstvo stravy, ktoré sa odsúdenému poskytuje na základe odporúčaných výživových dávok podľa veku, zdravotného stavu, zaradenia do práce a osobitostí vyplývajúcich z požiadaviek kultúrnych a náboženských tradícií.

(3) Zloženie a nutričnú hodnotu stravy pri špeciálnych diétach, štandardizovaných diétnych postupoch a neštandardných požiadavkách na poskytnutie stravy podľa kultúrnych a náboženských tradícií určí spravidla asistent výživy. Peňažné limity na prípravu stravy vyjadrujú priemernú hodnotu potravín obsiahnutých v stravných dávkach, zodpovedajú priemernej úrovni cien potravín a sú podkladom na výpočet peňažnej náležitosti stravovania vo väzenskej kuchyni.

(4) O priznaní, druhu, zmene a zrušení liečebnej výživy rozhoduje lekár.

(5) Odsúdený umiestnený v minimálnom stupni stráženia v diferenciačnej skupine „A“ si môže z nakúpených surovín alebo zo surovín doručených v balíku podľa § 50 ods. 3 písm. d) zákona pripraviť tepelnou úpravou jednoduché jedlo; ak to podmienky v ústave umožňujú, riaditeľ môže povoliť prípravu jedla takým spôsobom aj ostatným odsúdeným.

(6) Hygienickú neškodnosť, kvalitu stravy a hygienické podmienky jej prípravy a výdaja okrem prípravy podľa odseku 5 kontroluje lekár alebo iný zdravotnícky pracovník.

(7) Odsúdenému, ktorému nie je umožnená vlastná príprava kávy alebo čaju, sa najmenej dvakrát denne poskytuje horúca voda na prípravu nápojov.

§ 31

Odievanie

(1) Odsúdenému sa v súlade s § 20 ods. 1 zákona poskytuje odev, obuv a iné súčasti výstroja podľa určených vzorov a noriem. Ústavná spodná bielizeň sa vymieňa raz za týždeň, ústavná posteľná bielizeň raz za dva týždne, ostatné súčasti výstroja sa obmieňajú podľa potreby.

(2) Pracovný odev odsúdeného je označený viditeľným spôsobom; to neplatí pre odsúdeného v otvorenom oddelení.

(3) Ak bolo odsúdenému podľa § 20 ods. 3 zákona povolené používať vlastný odev a obuv, musí mať zabezpečenú obmenu spodnej bielizne raz za týždeň a obmenu odevu a obuvi podľa potreby, najčastejšie však raz za dva týždne na vlastné náklady. Kontrolu prinesených súčastí odevu určených na obmenu vykonáva príslušník zboru v prítomnosti osoby, ktorá ich priniesla, o čom

urobí záznam. Jednotlivé časti vlastného odevu nesmú sťažovať identifikáciu odsúdeného, nesmú byť označené názvami ozbrojených zborov, nesmú byť výstredné alebo v rozpore s § 40 písm. i) zákona.

(4) Ak odsúdený o to požiada, ústav môže zabezpečiť vypranie vlastného odevu a bielizne na náklady odsúdeného.

(5) Podmienky používania odevu a obuvi určí riaditeľ ústavu.

§ 32

Nosenie preukazu odsúdeného

Preukaz odsúdeného sa má nosiť odsúdeným vždy, keď sa nachádza mimo izby alebo cely; jeho stratu ihneď nahlási príslušníkovi zboru.

§ 33

Spánok a osobné voľno

(1) Počas nočného pokoja sa odsúdený zdržiava na svojom lôžku a nevykonáva žiadne činnosti, ktoré by mohli rušiť ostatných odsúdených, najmä nezapína osvetlenie cely alebo izby, nehrá kartové ani iné hry, nepoužíva hlasito rádioprijímač a nesleduje televízne vysielanie.

(2) Počas osobného voľna vymedzeného v časovom rozvrhu dňa v trvaní najmenej jednej hodiny môže odsúdený vykonávať činnosti, ktoré nie sú v rozpore so zákonom, touto vyhláškou, ústavným poriadkom a účelom výkonu trestu. Odsúdený môže využívať väzenskú knižnicu (ďalej len „knižnica“), priestory určené na kultúrne, športové a záujmové činnosti, venovať sa sebazdelávaniu, uspokojovaniu duchovných potrieb alebo odpočívať.

§ 34

Osobná hygiena

(1) Ústav vytvára podmienky na udržiavanie osobnej hygieny odsúdených, najmä aby sa mohli denne umývať a pravidelne holiť.

(2) Ak z prevádzkových alebo iných dôvodov nemožno odsúdenému dočasne zabezpečiť sprchovanie, ústav zabezpečí, aby sa mohol umývať teplou vodou; ustanovenie § 22 ods. 3 zákona tým nie je dotknuté. Dohľad pri sprchovaní vykonáva príslušník zboru rovnakého pohlavia.

(3) Odsúdený je podľa potreby bezplatne strihaný, vlasy a fúzy si odsúdený musí udržiavať čisté.

(4) Ak odsúdený nemá pri nástupe do výkonu trestu potreby osobnej hygieny, vydajú sa mu ihneď po nástupe. Ústav vydá odsúdenému základné potreby osobnej hygieny podľa potreby a určených noriem a ďalšie potreby osobnej hygieny v súlade s § 22 ods. 2 zákona podľa potreby a určených noriem na základe písomnej žiadosti odsúdeného. Náklady ústavu na poskytnutie ďalších potrieb osobnej hygieny sa zaevidujú na konto odsúdeného debetom.

§ 35

Veci osobnej potreby

(1) Na uloženie vecí osobnej potreby sa každému odsúdenému poskytne uzamykateľná skrinka. Odsúdený kedykoľvek umožní príslušníkovi zboru nahliadnuť do svojich osobných vecí. Náhradné kľúče od skrinky sú uložené v kancelárii pedagóga príslušného oddielu tak, aby bolo vylúčené ich zneužitie.

(2) Podmienky a spôsob používania elektrických spotrebičov určuje riaditeľ ústavu.

§ 36

Návštevy

(1) Návšteva sa vykoná na základe povolenia na návštevu schváleného riaditeľom ústavu alebo ním určeným príslušníkom zboru za podmienok ustanovených v zákone. Návšteva sa vykonáva v určenom priestore ústavu.

(2) Pred začiatkom a po skončení návštevy sa vykoná osobná prehliadka odsúdeného osobou rovnakého pohlavia.

(3) Za priebeh návštev zodpovedá určený príslušník zboru. Pred návštevou v súlade s § 24 zákona poučí odsúdeného a návštevníkov o zásadách správania pri návšteve uvedených v prílohe, odpovedá na ich prípadné otázky; návštevu predčasne preruší alebo ukončí, ak nastanú dôvody podľa § 24 ods. 6 zákona.

(4) Návšteva poverených zástupcov štátnych orgánov, orgánov územnej samosprávy, právnických osôb, fyzických osôb, záujmových združení občanov, cirkví, náboženských spoločností, nadácií a charitatívnych organizácií vykonaná v súvislosti s plnením programu zaobchádzania sa nepovažuje za návštevu podľa § 24 ods. 1 zákona.

(5) Návšteva počas výkonu disciplinárneho trestu umiestnenia do uzavretého oddielu v mimopracovnom čase, disciplinárneho trestu celodenného umiestnenia do uzavretého oddielu a disciplinárneho trestu umiestnenia do samoväzby sa vykoná bez priameho kontaktu; v prípade návštevy odsúdeného osobou mladšou ako 15 rokov môže riaditeľ ústavu povoliť návštevu priamym kontaktom.

(6) Pre návštevníkov je zriadená čakáreň a kútik pre matky s deťmi. V čakárni je k dispozícii zákon, táto vyhláška a ústavný poriadok.

(7) Osoba mladšia ako 15 rokov sa môže zúčastniť na návšteve len v sprievode plnoletej osoby.

(8) Vykonanie návštevy, jej prerušenie alebo predčasné ukončenie podľa § 24 ods. 6 zákona sa eviduje.

§ 37

Korešpondencia

(1) Pre odsúdených sa umiestňujú na prístupných miestach uzamykateľné schránky určené na odosielanie korešpondencie. Schránky sa vyberajú a korešpondencia sa odosiela v pracovných dňoch. Korešpondencia musí mať úplnú adresu a nalepenú platnú poštovú známku;⁶⁾ inak sa vráti odsúdenému.

(2) Došlá korešpondencia sa po nahliadnutí bez zbytočného odkladu odovzdá odsúdenému okrem korešpondencie,

- a) ktorá obsahuje nedovolenú informáciu alebo vec,
- b) v inom ako štátnom jazyku.

(3) Ak je potrebné zistiť obsah korešpondencie napísanej v inom ako štátnom jazyku, zabezpečí sa jej preklad. Na účely vyhotovenia prekladu korešpondenciu nemožno zadržať dlhšie ako na tri pracovné dni; ak vyhotovenie prekladu trvá dlhšie, zabezpečí sa fotokópia písomnej správy a originál sa bez zbytočného odkladu odovzdá odsúdenému alebo zašle adresátovi.

(4) Korešpondencia odosiadaná a doručená ako doporučená zásielka alebo poistená zásielka sa eviduje v evidenčnej karte korešpondencie odsúdeného. V evidenčnej karte korešpondencie

odsúdeného sa eviduje aj korešpondencia uvedená v § 25 ods. 3 zákona.

(5) Odsúdený si môže ponechať pri sebe došlú korešpondenciu v množstve zodpovedajúcom možnostiam jej uloženia v skrinke. Ak množstvo korešpondencie, ktorú má odsúdený pri sebe, prevyšuje možnosti jej uloženia v skrinke, odsúdený korešpondenciu na vlastné náklady odošle na ním určenú adresu, zničí ju, alebo ak o to požiada, ústav zabezpečí uloženie korešpondencie do jeho osobných vecí.

§ 38

Prijímanie balíkov

(1) Povolenie na prijatie balíka podľa § 20 ods. 4, § 26, § 33 ods. 2 a § 50 ods. 3 písm. d) zákona (ďalej len „balík“) zasiela odsúdený fyzickej osobe alebo právnickej osobe, od ktorej ho žiada zaslať na riadne vyplnenom predpísanom tlačive, opatrenom odtlačkom pečiatky ústavu a podpisom oprávneného príslušníka, ktorý tlačivo vyplnil.

(2) Povolenie na prijatie balíka je platné tri mesiace od jeho vydania. Na predpísanom tlačive sa vyznačuje dátum posledného dňa platnosti povolenia na prijatie balíka. Pre časovú platnosť povolenia na prijatie balíka je rozhodujúci dátum jeho podania odosielateľom na poštovú prepravu.

(3) Ústav neprevezme od poštového podniku^{6a)} balík, ak

- a) je doručený bez platného povolenia na prijatie balíka nalepeného na obale,
- b) platnosť povolenia na prijatie balíka uplynula pred dátumom jeho podania odosielateľom na poštovú prepravu,
- c) má poškodený obal,
- d) presahuje maximálnu povolenú hmotnosť podľa § 26 ods. 1 a § 50 ods. 3 písm. d) zákona.

(4) Dôvod odmietnutia prevzatia balíka podľa odseku 3 ústav uvedie na dodacom doklade poštového podniku.

(5) V záujme zaistenia bezpečnosti a predchádzania prieniku drog do ústavu sa vykoná kontrola balíka na prítomnosť drog a výbušných systémov a zaistí sa časť obsahu balíka, ktorá nie je v súlade so zákonom.

(6) Obsah balíka vydá určený príslušník zboru odsúdenému, ktorému je balík adresovaný. Prijatie balíka a jeho obsah sa eviduje. Odsúdený potvrdí prevzatie balíka vrátane neporušenosti obalu svojím podpisom v príslušnej evidenčnej knihe. Osobitne sa evidujú nevydané veci.

§ 39

Používanie telefónu

(1) Pre odsúdených sa umiestňuje na určenom mieste v ústave telefónne zariadenie.

(2) Žiadosť o používanie telefónneho zariadenia v ústave odsúdený predloží určenému príslušníkovi zboru na predpísanom tlačive. Podmienky používania telefónneho zariadenia určí riaditeľ ústavu.

(3) Ak chce odsúdený telefonovať s obhajcom podľa § 27 ods. 2 zákona, v žiadosti o používanie telefónneho zariadenia odsúdený uvedie označenie trestnej veci, v ktorej žiada telefonovať s obhajcom.

(4) Odsúdenému, ktorý nepretelefonuje počet minút stanovených zákonom, sa tieto do ďalšieho telefonovania neprenášajú.

(5) Ústav nesprostredkúva telefonické hovory adresované odsúdenému do ústavu.

(6) Riaditelia ústavov po vzájomnej dohode môžu povoliť telefonický hovor medzi odsúdenými navzájom a medzi odsúdenými a obvinenými, ak ide o blízke osoby a ak to technické podmienky ústavu umožňujú. Náklady telefonického hovoru znáša volajúci odsúdený alebo obvinený.

(7) Odsúdený pri telefonovaní dodržiava zásady slušného správania a vystupovania voči osobám, s ktorými telefonuje. Telefonovanie bude zrušené vždy, ak odsúdený nedodržiava zásady slušného správania a vystupovania voči osobám, s ktorými telefonuje, alebo poškodzuje telefónne zariadenie.

(8) Ak sa kontrolou zistí, že preukaz odsúdeného na použitie telefónu používa iný odsúdený ako ten, ktorému bol vydaný, telefonický hovor sa zruší. Neoprávnené použitie telefónneho zariadenia je disciplinárnym previnením.

(9) Kredit na telefonovanie si môže odsúdený kúpiť bezhotovostným platobným stykom prostredníctvom telefónneho zariadenia v termínoch určených riaditeľom ústavu. Pri prepustení odsúdeného na slobodu sa odsúdenému nevyčerpaný kredit na telefonovanie vráti.

§ 40

Nakladanie s peňažnými prostriedkami a iné finančné operácie

(1) Ak táto vyhláška neustanovuje inak, odsúdený môže čerpať peňažné prostriedky v poradí podľa

- a) § 28 ods. 4 zákona,
- b) § 28 ods. 2 a ods. 3 písm. a) až d) zákona,
- c) § 28 ods. 6 zákona

po ich predchádzajúcej výmene v banke alebo v pobočke zahraničnej banky.

(2) Ak ústav neeviduje voči odsúdenému pohľadávku, vydá na základe písomnej žiadosti odsúdeného ceniny, cenné papiere a doklady preukazujúce existenciu účtu odsúdeného vedeného v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, ktoré boli prevzaté a zaevidované na konte odsúdeného, blízkej osobe alebo jeho advokátovi.

(3) Do celkového čerpania peňažných prostriedkov odsúdeného sa nezahrňa nákup liekov, ktoré nemožno poskytnúť na základe zdravotného poistenia bezplatne, a úhrada nevyhnutných nákladov za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.

(4) Rozdiel medzi výškou úhrady pohľadávky odsúdeného a celkovým čerpaním peňažných prostriedkov sa prenáša do ďalšieho obdobia.

(5) Odsúdený môže na základe písomnej žiadosti raz mesačne poukázať peňažné prostriedky blízkej osobe alebo na úhradu nákladov, ktorých neuhradenie by odsúdenému spôsobilo ujmu. Výdavky spojené s poukázaním peňažných prostriedkov znáša odsúdený.

(6) Pohľadávky odsúdeného sa evidujú na základe právoplatného rozhodnutia súdu, exekučného príkazu, nariadenia výkonu rozhodnutia, rozhodnutia týkajúceho sa výkonu väzby alebo výkonu trestu a dohody podľa § 97k zákona.

(7) Odsúdený môže čerpať peňažné prostriedky zo svojho konta podľa § 28 ods. 3 písm. e) zákona na

- a) úhradu pohľadávky,

- b) doplnenie predpokladanej sumy cestovného do miesta trvalého pobytu odsúdeného na území Slovenskej republiky a stravného na jeden deň,
- c) nákup základných potrieb osobnej hygieny,
- d) nákup ďalších potrieb osobnej hygieny,
- e) výdavky spojené s udelením mimoriadneho voľna na opustenie ústavu,
- f) nákup primeraného odevu a obuvi pred prepustením z výkonu trestu,
- g) nákup základných potrieb na korešpondenciu,
- h) nákup liekov, ktoré nemožno poskytnúť na základe zdravotného poistenia bezplatne, a na úhradu nevyhnutných nákladov za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.

(8) Pri prepustení z výkonu trestu sa odsúdenému vypláti z pokladnice ústavu zostatok peňažných prostriedkov na konte. Ak ústav pri prepustení odsúdeného nemá v pokladnici k dispozícii dostatok peňažných prostriedkov, vypláti sa odsúdenému najmenej suma podľa osobitného predpisu;¹⁰⁾ zostávajúce peňažné prostriedky sa odsúdenému zašlú bez zbytočného odkladu na ním uvedenú adresu alebo účet vedený v banke alebo v pobočke zahraničnej banky.

(9) Ak ústav v čase prepustenia na slobodu eviduje voči odsúdenému neuhradenú pohľadávku spojenú s výkonom väzby a výkonom trestu, odsúdený uhradí takú pohľadávku alebo jej časť zo sumy peňažných prostriedkov vyššej, ako je suma podľa § 28 ods. 7 zákona.

§ 41

Nákup potravín a vecí osobnej potreby

Ak sa kontrolou údajov na preukaze odsúdeného pri nákupe potravín a vecí osobnej potreby zistí, že preukaz odsúdeného použil iný odsúdený ako ten, ktorému bol vydaný, nakúpený tovar sa nevydá. Neoprávnené použitie preukazu odsúdeného pri nákupe potravín a vecí osobnej potreby je disciplinárnym previnením.

§ 42

Zdravotná starostlivosť

(1) Ústav poskytne odsúdenému peňažný príspevok podľa § 31 ods. 2 zákona vo výške najnižšieho doplatku za liek, liečebnú a zdravotnícku pomôcku zaradenú v zozname kategorizovaných liekov, liečebných a zdravotníckych pomôcok, ktoré majú porovnateľný účel určenia a porovnateľné základné funkčné vlastnosti. Ak liek, liečebnú alebo zdravotnícku pomôcku indikuje lekár v ústave alebo nemocnici, ústav poskytne odsúdenému peňažné prostriedky na nákup liekov, liečebnej a zdravotníckej pomôcky vo výške určeného doplatku za liek, liečebnú alebo zdravotnícku pomôcku.

(2) Odsúdený potvrdí svojím podpisom súhlas s poskytnutím peňažných prostriedkov na úhradu nákladov na nákup liekov, liečebnej alebo zdravotníckej pomôcky a na úhradu nevyhnutných nákladov poskytnutých za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Peňažný príspevok sa zaeviduje na konto odsúdeného debetom.

(3) Lekár vykonávajúci kontrolu podľa osobitného predpisu¹¹⁾ predkladá riaditeľovi ústavu správu a odporúčanie týkajúce sa nedostatkov v hygienickej starostlivosti.

(4) Ak odsúdený vyhlási hladovku, predvedie sa najneskôr v najbližší pracovný deň na lekárske vyšetrenie. Lekár vykoná záznam v zdravotnej dokumentácii odsúdeného o začatí hladovky, poučí odsúdeného o zdravotných rizikách držania hladovky, vykoná lekárske vyšetrenie a podľa potreby navrhne ďalšie opatrenia; ak je to účelné, riaditeľ ústavu rozhodne o umiestnení odsúdeného do izby alebo cely samostatne podľa § 8 ods. 5 písm. b) zákona. Lekár kontroluje zdravotný stav

odsúdeného najmenej raz za tri dni. Ak hladovka trvá viac ako sedem dní od jej vyhlásenia, riaditeľ ústavu oznámi túto skutočnosť prokurátorovi, ktorý vykonáva dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave.

§ 43 **Vychádzka**

(1) Účelom vychádzky je zabezpečiť odsúdenému denne pobyt na čerstvom vzduchu a aktívny oddych. Čas vychádzok sa určí v časovom rozvrhu dňa.

(2) Vychádzkový priestor je primerane esteticky upravený priestor ústavu, ktorý je zabezpečený podľa stupňa stráženia, vybavený zariadením na sedenie a vykonávanie športových činností.

(3) Na vychádzke odsúdený nosí odev a obuv primerané poveternostným podmienkam. Počas vychádzky môže odsúdený podľa podmienok v ústave športovať.

§ 44 **Vzdelávanie**

(1) Odsúdenému sa umožňuje prístup k vzdelávaniu, ktoré pozostáva zo všeobecnovzdelávacej výučby, kultúrnych a športových činností, sociálneho vzdelávania a bezplatného využívania fondov knižnice. Vzdelávanie sa spravidla uskutočňuje formou modulárnej výučby, sociálneho vzdelávania alebo umožnením účasti na diaľkových formách štúdia a v kurzoch.

(2) Odsúdenému sa podľa individuálnych možností a schopností umožní

- a) dokončenie základnej školy,
- b) absolvovanie rekvalifikačného kurzu, kurzu na zvýšenie alebo rozšírenie kvalifikácie,
- c) zaučenie alebo vyučenie vo vybraných učebných odboroch,
- d) štúdium na strednej škole.

(3) Štúdium podľa odseku 2 sa zohľadní v programe zaobchádzania. Porušenie povinnosti účastníka vzdelávania sa považuje za neplnenie časti programu zaobchádzania.

(4) Po umiestnení odsúdeného do diferenciačnej skupiny „C“ príslušného stupňa stráženia riaditeľ ústavu môže navrhnúť príslušnej vzdelávacej organizácii vylúčenie odsúdeného zo štúdia.

(5) Odsúdenému, ktorý prejaví záujem o ďalšie vzdelávanie po prepustení z výkonu trestu, sa umožní absolvovanie prijímacieho konania podľa všeobecne záväzných právnych predpisov,¹²⁾ ak to nie je v rozpore s účelom výkonu trestu a je predpoklad, že výkon trestu sa skončí pred začiatkom školského roka; ak je to účelné, odsúdenému, ktorý vykonáva trest v diferenciačnej skupine „A“, okrem ústavu s maximálnym stupňom stráženia, možno povoliť vykonanie prijímacieho konania aj v prípade, ak sa výkon trestu neskončí pred začiatkom školského roka.

(6) Ústav uskutočňuje vzdelávanie odsúdených na základe uzatvorenej zmluvy s príslušnou vzdelávacou organizáciou za podmienok ustanovených osobitným predpisom.¹³⁾

(7) Záujmové združenia občanov, cirkvi, náboženské spoločnosti a iné organizácie pôsobiace v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi sa môžu za podmienok uvedených v odseku 6 podieľať na organizačnom, finančnom a materiálnom zabezpečení vzdelávania odsúdených; pritom sa riadia zákonom a touto vyhláškou.

(8) Aktivity podľa § 66 ods. 1 zákona môžu subjekty uvedené v odseku 7 vykonávať podľa predloženého projektu, ktorý na základe stanoviska vedúceho oddelenia schvaľuje riaditeľ ústavu; projekt obsahuje najmä zameranie aktivít a podmienky jeho realizácie.

(9) Podľa odseku 8 sa postupuje aj pri zámere projektu, na základe ktorého sa budú čerpať finančné prostriedky z fondov Európskej únie, z programov štátnej podpory Slovenskej republiky alebo z iných grantových zdrojov.

(10) Ak zástupca subjektu uvedeného v odseku 7 realizujúceho projekt koná spôsobom ohrozujúcim účel výkonu trestu alebo poruší podmienky uvedené v projekte, ústav navrhne subjektu ukončenie poverenia príslušného zástupcu alebo môže ukončiť so subjektom spoluprácu.

Kultúrno-osvetová činnosť

§ 45

(1) Kultúrno-osvetová činnosť, na ktorej sa odsúdení organizovane zúčastňujú, zahŕňa najmä

- a) osvetovú činnosť zameranú na zvýšenie právneho vedomia, finančnej gramotnosti a sociálnych zručností odsúdeného, rôzne životné a spoločenské problémy, témy z histórie, kultúry, vedy a iných oblastí s cieľom sprostredkovať akceptovateľné vzory konania a správania, medziľudské vzťahy a úctu k životu a spoločnosti,
- b) záujmovú a športovú činnosť odsúdených,
- c) kultúrne, vzdelávacie a zábavné podujatia odsúdených,
- d) ďalšie akcie na zvyšovanie kultúrnej úrovne a všeobecného vzdelania odsúdených.

(2) Obsah kultúrno-osvetovej činnosti s odsúdenými upravujú ponukové listy kultúrno-osvetových činností pre diferenciačné skupiny. Kultúrno-osvetová činnosť sa vykonáva v čase určenom časovým rozvrhom dňa alebo v čase osobného voľna odsúdeného. O účasti na jednotlivých akciách kultúrno-osvetovej činnosti môže rozhodnúť určený príslušník zboru.

(3) Na osvetových podujatiach pre odsúdených z právnej, zdravotníckej a z iných oblastí spolupôsobia odborní zamestnanci ústavu, prokurátori, prípadne iné kvalifikované osoby. Ak je to účelné, môžu sa na uskutočňovaní osvetových aktivít podieľať aj záujmové združenia občanov, cirkvi a náboženské spoločnosti alebo iné organizácie pôsobiace v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

(4) Na besedy s odsúdenými možno pozvať aj významných umelcov, športovcov alebo vedeckých pracovníkov. Ak je to vhodné, možno vykonaním prednášky alebo besedy poveriť aj odsúdeného s potrebnou odbornou spôsobilosťou.

(5) Odsúdený si môže za určených podmienok požičiavať športové potreby a hrať spoločenské hry, ktoré sú v ústave k dispozícii.

(6) Odsúdenému sa umožňuje, aby v záujmovom krúžku rozvíjal tvorivé schopnosti, rozširoval vedomosti alebo vyrábal drobné predmety. O predmetoch zhotovených v záujmovom krúžku sa vedie evidencia. Riaditeľ ústavu môže povoliť, aby odsúdený zhotovenú vec daroval blízkym osobám alebo si ju po prepustení z výkonu trestu ponechal; inak je zhotovená vec majetkom ústavu. V rámci záujmových krúžkov môžu sa z materiálu ústavu vyrábať aj rôzne predmety prezentujúce ústav a zbor.

(7) Ak to podmienky v ústave umožňujú, môže ústav zabezpečiť, aby si odsúdení pod odborným vedením pedagóga vydávali vlastný časopis. Obsah časopisu je zameraný najmä na literárnu tvorbu odsúdených, poskytovanie informácií o právach a povinnostiach odsúdených v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, o pripravovaných kultúrno-osvetových aktivitách a vzdelávaní, o zaujímavostiach zo sveta kultúry, vedy a techniky. V časopise nie je povolené uverejňovať príspevky, ktoré by mohli vyvolať nepokoje medzi odsúdenými, urážlivé alebo inak sa

dotýkajúce práv príslušníkov národnostných menšín, iných odsúdených alebo príslušníkov zboru a zamestnancov zboru.

(8) Ak to podmienky ústavu umožňujú, môže riaditeľ ústavu povoliť, aby si odsúdení pripravovali a vysielali audiorelácie na rozhlasových okruhoch alebo audiovizuálne relácie na videookruhoch v ústave.

(9) Zoznam vecí, ktoré možno prijať na záujmovú a športovú činnosť, určí pedagóg v povolení na prijatie balíka, ktoré zasiela odsúdený fyzickej osobe alebo právnickej osobe, od ktorej ho žiada zaslať.

(10) Škola, školské zariadenie alebo iná registrovaná organizácia na základe dohody s ústavom o spolupráci môže veci určené na vzdelávanie, na záujmovú činnosť a športovú činnosť doručiť odsúdenému aj individuálnou donáškou do ústavu.

§ 46

(1) V ústave sa zriaďuje knižnica, ktorá je umiestnená v samostatnom priestore. Knižnica sa podľa potreby zriaďuje tiež v otvorenom oddelení.

(2) Knižničný fond sa sprístupňuje odsúdeným za podmienok určených knižničným a výpožičným poriadkom. Sprístupňovanie knižničného fondu sa zabezpečuje prostredníctvom katalógu titulov kníh, ktorý je každému odsúdenému dostupný. Všeobecne záväzné právne predpisy uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky sa sprístupňujú odsúdeným spravidla v čítárni knižnice.

(3) Ústavu možno knihy darovať na základe písomne uzatvorenej darovacej zmluvy; pred uzatvorením zmluvy sa predloží darcom ústavu zoznam titulov kníh, ktoré majú byť predmetom daru. Darovacia zmluva sa uzatvára podľa aktuálnych potrieb knižnice, tematickej vhodnosti a možnosti uloženia darovaných kníh.

§ 47

(1) Odsúdenému sa umožňuje počúvať rozhlasové vysielanie reprodukované vnútorným okruhom ústavu alebo z rádioprijímača ústavu, alebo vlastného rádioprijímača. Sledovanie televízneho vysielania sa odsúdenému umožní z televízneho prijímača ústavu alebo z vlastného televízneho prijímača. Riaditeľ ústavu rozhodne, či odsúdený môže používať vlastný televízny prijímač s batériovým napájaním alebo napájaním na elektrickú sieť.

(2) Odsúdený hradí náklady na spotrebu elektrickej energie podľa odseku 1 kalendárny mesiac vopred; riaditeľ ústavu určí paušálny poplatok podľa priemernej mesačnej spotreby energie vypočítanej na základe technických údajov spotrebiča.

(3) Odsúdený, ktorý bol počas kalendárneho mesiaca premiestnený do iného ústavu a v pôvodnom ústave uhradil preddavok na úhradu nákladov, môže po schválení používania elektrického spotrebiča riaditeľom ústavu, do ktorého bol premiestnený, používať elektrický spotrebič v kalendárnom mesiaci bez ďalšej úhrady.

(4) Maximálne rozmery rádioprijímača a televízneho prijímača a počet prijímačov v cele alebo izbe určí riaditeľ ústavu podľa priestorových možností a technických možností; uhlopriečka televízneho prijímača nesmie presiahnuť 58 cm (23 palcov).

Ochrana práv a styk s advokátom a inou osobou**§ 48**

(1) V ústave sa na bežne dostupnom mieste pre odsúdených umiestňuje uzamykateľná schránka na ich žiadosti, podnety alebo sťažnosti určené prokurátorovi podľa § 59 zákona; schránka musí byť zabezpečená tak, aby ju nemohla otvoriť nepovoláná osoba. Schránku vyberá prokurátor v čase, keď vykonáva dozor alebo kontrolu v ústave.

(2) Sťažnosti a žiadosti určené štátnym orgánom Slovenskej republiky podľa § 97 ods. 1 zákona a medzinárodným orgánom a medzinárodným organizáciám podľa § 36 ods. 1 zákona podáva odsúdený v zalepenej obálke označenej úplnou adresou adresáta a s nalepenou poštovou známku príslušnej nominálnej hodnoty.

(3) Medzinárodnými orgánmi a medzinárodnými organizáciami uvedenými v odseku 2 sú najmä

- a) Výbor pre ľudské práva Organizácie Spojených národov,
- b) Rada OSN pre ľudské práva Organizácie Spojených národov,
- c) Úrad komisára pre ľudské práva,
- d) Výbor Organizácie Spojených národov pre odstránenie rasovej diskriminácie,
- e) Výbor Organizácie Spojených národov proti mučeniu,
- f) Komisia Organizácie Spojených národov pre postavenie žien,
- g) Výbor pre práva dieťaťa pri Organizácii Spojených národov,
- h) Úrad vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre ľudská práva (UNHCHR),
- i) Úrad vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR),
- j) Európsky súd pre ľudské práva,
- k) Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania, alebo trestania (CPT),
- l) Vysoký komisár Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe pre národnostné menšiny,
- m) Úrad Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe pre demokratické inštitúcie a ľudské práva,
- n) Amnesty International,
- o) Medzinárodná federácia pre ľudské práva (FIDH),
- p) Medzinárodná helsinská federácia pre ľudské práva,
- r) Medzinárodná spoločnosť pre ľudské práva (IGFM),
- s) Medzinárodná rómska únia,
- t) Medzinárodný výbor Červeného kríža.

(4) O rozhovor s osobami a zástupcami orgánov uvedenými v § 96 a 97 zákona môže odsúdený požiadať písomne alebo ústne. Žiadosť sa odošle alebo odovzdá príslušnej osobe najneskôr v nasledujúci pracovný deň.

§ 49

(1) V ústave sa určí osobitná miestnosť na rozhovor odsúdeného s advokátom alebo inou osobou podľa § 38 zákona. Ak advokát alebo iná osoba neoznámí návštevu odsúdeného vopred, návšteva sa uskutoční v mimopracovnom čase odsúdeného.

(2) Ak advokát alebo iná osoba odsúdeného obhajuje alebo zastupuje, musí sa vždy preukázať písomným plnomocenstvom na zastupovanie.

§ 50

Ak odsúdený požiada o rozhovor s riaditeľom ústavu, rozhovor sa mu umožní najneskôr do siedmich kalendárnych dní, v naliehavých prípadoch bez zbytočného odkladu. Naliehavosť prípadu posudzuje riaditeľ ústavu podľa dôvodov uvedených v žiadosti o rozhovor. Ak riaditeľ ústavu nie je prítomný, žiadosť odsúdeného posudzuje alebo rozhovor s ním vykoná určený príslušník zboru.

§ 51

Riaditeľ ústavu bezodkladne preskúma každú informáciu týkajúcu sa porušenia práva odsúdeného a podľa potreby prijme opatrenia na zabránenie ďalšieho porušovania práv odsúdeného.

ŠTVRTÁ HLAVA

ZABEZPEČENIE PORIADKU A BEZPEČNOSTI

§ 52

Zabezpečenie poriadku a bezpečnosti

(1) Hromadný pohyb odsúdených, najmä nástup do zamestnania a previerky počtu odsúdených, sa vykonáva organizovane.

(2) Práce na zlepšenie prostredia ústavu a pomocné práce na zabezpečenie prevádzky ústavu vykonáva odsúdený zaradený do práce v mimopracovnom čase a odsúdený vykonávajúci činnosti na všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného. Účasť na týchto prácach sa organizuje tak, aby sa čo najmenej narúšal spôsob a organizácia života odsúdených. Počas osobného voľna, vychádzky a v mimopracovnom čase vykonáva odsúdený tieto práce len dobrovoľne.

(3) Upratovanie spoločných priestorov ústavu, ubytovacích priestorov odsúdeného a osobných vecí odsúdeného sa považuje za plnenie základnej povinnosti odsúdeného a tieto činnosti sa nezapočítavajú do času podľa § 46 ods. 4 zákona.

(4) Odsúdený môže fajčiť iba v priestore vyhradenom na fajčenie, ktorý určí riaditeľ ústavu; tým nie je dotknuté ustanovenie § 18 ods. 9 zákona.

§ 53

Ústavný poriadok

V ústavnom poriadku sa konkretizujú ustanovenia zákona a tejto vyhlášky, najmä spôsob výkonu práv, obmedzení a povinností odsúdeného a uplatňovanie poriadku a disciplíny.

PIATA HLAVA

ZARAĐOVANIE DO PRÁCE

Zaraďovanie do práce

§ 54

(1) Do pracovného času sa nezapočítava prestávka na odpočinok a jedenie.

(2) Pri nariadení práce nadčas riaditeľ ústavu berie do úvahy dĺžku trestu, ktorý má odsúdený vykonať v kalendárnom roku.

§ 55

(1) Odsúdený sa zaraďuje do práce na pracovisko vo vnútornej prevádzke ústavu alebo v stredisku vedľajšieho hospodárstva ústavu. Stredisko vedľajšieho hospodárstva môže tvoriť viacero pracovísk.

(2) Vo vnútornej prevádzke odsúdení vykonávajú práce pri zabezpečovaní prevádzky ústavu alebo účelového zariadenia zboru.

(3) Zaraďovanie odsúdených do práce a ich preradzovanie sa vykonáva v súlade s programom zaobchádzania, zdravotnou klasifikáciou, využitím odbornej kvalifikácie a bezpečnostným hľadiskom. O zaradení odsúdeného do práce a o zmene zaradenia do práce rozhoduje riaditeľ ústavu spravidla na návrh komisie; v otvorenom oddelení rozhoduje o tom vedúci oddelenia po prerokovaní s určeným príslušníkom zboru z úseku zamestnávania, výroby a odbytu.

(4) Odsúdení zaradení do práce sa spravidla zaraďujú do pracovných skupín. Vedúcim pracovnej skupiny je odsúdený, ktorého do tejto funkcie schválil poverený príslušník ústavu. Vedúcim pracovných skupín sa vytvárajú podmienky, aby sa mohli podieľať na organizácii prác, udržiavaní disciplíny a poriadku medzi odsúdenými na pracovisku i mimo neho.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci a ochrana pred požiarmi**§ 56**

(1) Pred zaradením odsúdeného do práce a počas jeho zaradenia ústav najmä

- a) preukázateľne oboznámi odsúdeného s jeho právami a povinnosťami, predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a ochrane pred požiarmi, o používaní predpísaných ochranných zariadení a osobných ochranných pracovných prostriedkov,
- b) vytvára podmienky na bezpečnú prácu,
- c) riadi, koordinuje a zvyšuje úroveň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, technických zariadení a pracovného prostredia a zabezpečuje odstránenie zistených nedostatkov,
- d) zisťuje a odstraňuje príčiny pracovných úrazov a chorôb z povolania, eviduje ich a robí opatrenia potrebné na ich nápravu,
- e) vyhodnocuje riziká vyplývajúce z výkonu práce a na ich základe prehodnocuje bezplatné poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov a kontroluje ich používanie,
- f) oboznamuje odsúdených s príslušnými právnymi predpismi, so zásadami a s novými poznatkami na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany pred požiarmi, preveruje ich vedomosti a vedie záznamy o vykonaných školeniach a predpísaných skúškach, ktoré odsúdený podpíše,
- g) zabezpečuje dodržiavanie právnych predpisov o ochrane pred požiarmi, plní z nich vyplývajúce príkazy, zákazy a pokyny a pravidelne vykonáva kontrolu ich plnenia,
- h) chráni zdravie odsúdených, aby nebolo ohrozené fajčením v priestoroch, kde sa pracuje.

(2) O poučení odsúdeného podľa odseku 1 písm. a) a f) sa vyhotoví záznam, ktorý sa zakladá do osobného spisu odsúdeného.

(3) Odsúdený sa zaškolí na výkon práce, do ktorej bol zaradený, ak to jej povaha vyžaduje; dĺžka a rozsah zaškolenia sú rovnaké ako u ostatných zamestnancov.

§ 57

(1) Odsúdený dodržiava pracovnú disciplínu tým, že

- a) riadne pracuje podľa svojich síl, vedomostí a schopností, plní príkazy a pokyny príslušníkov zboru a zamestnancov zboru, ktorí organizujú zamestnávanie odsúdených,
- b) využíva pracovný čas a pracovné prostriedky na vykonanie pridelenej práce, pracovné úlohy plní včas, kvalitne a hospodárne,
- c) hospodárne zaobchádza so zverenými prostriedkami,
- d) dbá o svoju bezpečnosť a zdravie pri práci a ochranu pred požiarmi, dodržiava všeobecne záväzné právne predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a právne predpisy o ochrane pred požiarmi,
- e) zúčastňuje sa na školeniach uskutočňovaných v záujme zvýšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrane pred požiarmi a absolvuje predpísané skúšky a lekárske prehliadky,
- f) oznamuje určenému príslušníkovi zboru alebo zamestnancovi zboru poruchy a nedostatky, ktoré môžu ohroziť bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a ochranu pred požiarmi,
- g) používa pri výkone práce predpísané ochranné zariadenia a osobné ochranné pracovné prostriedky.

(2) Náklady spojené so zaistením bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany pred požiarmi uhrádza ústav, ak sa s objednávatelmi prác a služieb zmluvne nedohodne inak.

ŠIESTA HLAVA**UPLATŇOVANIE DISCIPLINÁRNEJ PRÁVOMOCI****Prvý oddiel****Disciplinárne odmeny, rozsah disciplinárnej právomoci****Disciplinárne odmeny, rozsah disciplinárnej právomoci****§ 59**

(1) Riaditeľ ústavu udeľuje disciplinárne odmeny podľa § 50 ods. 3 zákona v celom rozsahu.

(2) Vedúci otvoreného oddelenia a vedúci oddelenia výkonu trestu udeľuje odsúdenému

- a) pochvalu,
- b) mimoriadne povolenie návštevy,
- c) mimoriadne povolenie telefonického volania,
- d) povolenie prijatia balíka do hmotnosti piatich kilogramov (ďalej len „povolenie balíka“),
- e) finančnú odmenu do výšky 50 eur.

(3) Pedagóg udeľuje odsúdenému

- a) pochvalu,
- b) mimoriadne povolenie návštevy,
- c) mimoriadne povolenie telefonického volania,
- d) povolenie balíka,
- e) finančnú odmenu do výšky 35 eur.

(4) Príslušník zboru s disciplinárnou právomocou môže navrhnúť príslušníkovi zboru s vyššou disciplinárnou právomocou, aby udelil odsúdenému inú disciplinárnu odmenu alebo v inom rozsahu, než akú má právo sám udeliť.

§ 60

(1) Disciplinárnu odmenu môže navrhnúť príslušník zboru alebo zamestnanec zboru. V oddieloch, kde sa uplatňuje zaobchádzanie formou komunitného systému a samosprávy, môže na stretnutí samosprávy s pedagógom navrhnúť disciplinárnu odmenu aj člen samosprávy odsúdených. Ak s návrhom člena samosprávy pedagóg súhlasí, zaznamená návrh na určené tlačivo.

(2) O návrhu na udelenie disciplinárnej odmeny možno rozhodnúť do piatich pracovných dní od jeho podania. Disciplinárna odmena sa udelí jej vyhlásením a musí sa vykonať najneskôr do šiestich mesiacov po udelení.

(3) Pochvala sa odsúdenému vysloví ústne, a to buď individuálne, alebo pred skupinou odsúdených.

§ 61

Mimoriadne voľno na opustenie ústavu

(1) O udelení mimoriadneho voľna na opustenie ústavu sa vždy vopred vyrozumie príslušný orgán Policajného zboru, v obvode ktorého sa bude odsúdený zdržiavať v čase mimoriadneho voľna na opustenie ústavu. O mimoriadnom voľne na opustenie ústavu sa vyrozumie aj súd, ktorý vo veci rozhodoval v prvom stupni.

(2) Pred udelením mimoriadneho voľna na opustenie ústavu možno odsúdenému uvoľniť potrebnú sumu z peňažných prostriedkov vedených na jeho konte.

(3) Po rozhodnutí o udelení mimoriadneho voľna na opustenie ústavu sa odsúdený vždy poučí o povinnostiach počas mimoriadneho voľna na opustenie ústavu.

Druhý oddiel

Disciplinárne tresty, rozsah disciplinárnej právomoci

§ 62

Disciplinárne tresty, rozsah disciplinárnej právomoci

(1) Riaditeľ ústavu, vedúci oddelenia výkonu trestu a vedúci otvoreného oddelenia ukladajú disciplinárne tresty podľa § 52 ods. 3 zákona.

(2) Pedagóg ukladá odsúdenému

- a) pokarhanie,
- b) zákaz telefonického volania až na dobu troch mesiacov,
- c) zákaz dvoch nákupov potravín, vecí osobnej potreby a iných vecí okrem základných a ďalších potrieb osobnej hygieny a základných potrieb na korešpondenciu,
- d) zákaz používania vlastného televízneho prijímača alebo rádioprijímača až na dva mesiace,
- e) umiestnenie do uzavretého oddielu v mimopracovnom čase až na dobu desiatich dní,
- f) celodenné umiestnenie do uzavretého oddielu až na dobu desiatich dní.

(3) Príslušník zboru s disciplinárnou právomocou môže navrhnúť nadriadenému s vyššou

disciplinárnou právomocou, aby uložil odsúdenému iný disciplinárny trest alebo v inom rozsahu, než aký má právo sám uložiť.

SIEDMA HLAVA HODNOTENIE

Hodnotenie

§ 64

(1) Na preukázanie plnenia podmienok na podmiennečné prepustenie odsúdeného podľa osobitného predpisu¹⁵⁾ vypracúva ústav hodnotenie. Hodnotenie vyžiadané súdom k návrhu na podmiennečné prepustenie odsúdeného obsahuje okrem osobných údajov aj údaje uvedené v rozsudku súdu a údaje preukazujúce stav plnenia podmienok na podmiennečné prepustenie, najmä

- a) hodnotenie správania odsúdeného vo výkone väzby a výkone trestu,
- b) aktivitu odsúdeného a plnenie programu zaobchádzania,
- c) resocializačnú prognózu podľa hodnotenia rizika sociálneho zlyhania.

(2) Hodnotenie podľa odseku 1 musí byť objektívne a konkrétne. V závere hodnotenia sa uvedie odporúčanie riaditeľa ústavu, či odsúdený

- a) preukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie a či sa odporúča podmiennečné prepustenie,
- b) čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie a či sa odporúča podmiennečné prepustenie s dohľadom,
- c) čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie a či sa neodporúča podmiennečné prepustenie,
- d) nepreukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie a či sa neodporúča podmiennečné prepustenie.

(3) Návrh riaditeľa ústavu na podmiennečné prepustenie odsúdeného a návrh odsúdeného na podmiennečné prepustenie, ktorý podal prostredníctvom ústavu, sa súdu odošle aj s hodnotením spracovaným podľa odseku 2. Návrh odsúdeného na podmiennečné prepustenie, ktorý podal prostredníctvom ústavu, sa príslušnému súdu odošle aj s hodnotením spracovaným podľa odseku 2 do desať dní po jeho podaní.

(4) Hodnotenie podľa odsekov 1 a 2 spracuje pedagóg, ktorý pri jeho spracovaní spolupracuje s vedúcim oddelenia výkonu trestu, so psychológom, sociálnym pracovníkom a s príslušníkom zboru z úseku preventívno-bezpečnostnej služby; hodnotenie schvaľuje riaditeľ ústavu.

(5) Pedagóg oboznámi odsúdeného so schváleným hodnotením, čo odsúdený potvrdí podpisom s uvedením dátumu oboznámenia. Po oboznámení odsúdeného s hodnotením a jeho podpise sa kópia hodnotenia založí do osobného spisu odsúdeného.

(6) Na verejnom zasadnutí súdu konanom o podmiennečnom prepustení sa zúčastní spravidla pedagóg, ktorý spracoval hodnotenie na odsúdeného, alebo príslušník zboru určený riaditeľom ústavu.

§ 65

(1) Pri vypracúvaní hodnotenia odsúdeného na účely rozhodovania v konaní o milosť, o upustenie od výkonu zvyšku trestu, zmene spôsobu výkonu trestu a určení spoločného spôsobu

výkonu postupne uložených trestov sa postupuje rovnako ako pri vypracúvaní hodnotenia odsúdeného pri podmienечnom prepustení.

(2) K návrhu riaditeľa ústavu na prerušenie výkonu trestu podľa § 63 zákona sa vždy priloží lekárska správa o zdravotnom stave odsúdeného a stanovisko generálneho riaditeľstva.

(3) Ak pominuli dôvody prerušenia výkonu trestu, odsúdený nastúpi do výkonu trestu v ústave, v ktorom trest vykonával pred jeho prerušením.

ÔSMA HLAVA

ÚČASŤ ORGÁNOV A ORGANIZÁCIÍ

§ 66

Účasť orgánov a organizácií na zaobchádzaní

(1) Zástupcovia orgánov a organizácií uvedených v § 66 ods. 1 zákona môžu po dobu výkonu trestu udržiavať s odsúdeným osobný a písomný styk, zaujímať sa o jeho správanie s cieľom pomáhať mu pri vytváraní podmienok po prepustení z výkonu trestu.

(2) Návštevy zástupcov uvedených v odseku 1 sa uskutočňujú v termíne určenom riaditeľom ústavu. Na ich žiadosť, ak s tým odsúdený súhlasí, ústav môže poskytnúť informácie o správaní odsúdeného.

(3) Orgány a organizácie uvedené v § 66 ods. 1 zákona sa môžu za podmienok ustanovených zákonom podieľať najmä na

- a) riešení sociálnych problémov odsúdeného pri vytváraní priaznivých podmienok po prepustení z výkonu trestu,
- b) organizovaní, zabezpečovaní a uskutočňovaní kultúrno-osvetových činností a vzdelávaní,
- c) materiálno-technickom vybavení priestorov na vzdelávanie, pre športovú a záujmovú činnosť,
- d) podpore a pomoci pri uplatňovaní nových metód a spôsobov resocializácie, uskutočňovaní odborných seminárov a špecializovanej prípravy personálu na zaobchádzanie s odsúdenými.

(4) Činnosti uvedené v odseku 3 nesmú nahrádzať činnosti, ktorých plnením je poverený zbor podľa osobitného predpisu¹⁶⁾ a ktoré určeným príslušníkom zboru a zamestnancom zboru vyplývajú z popisu služobnej alebo pracovnej činnosti.

(5) Ak zástupca uvedený v odseku 1 koná spôsobom ohrozujúcim účel výkonu trestu alebo porušuje všeobecne záväzné právne predpisy, ústav môže navrhnúť organizácii ukončenie poverenia príslušného zástupcu alebo ukončenie spolupráce.

§ 67

Spolupôsobenie pri zaobchádzaní

Okrem plnenia úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov súdy a prokuratúra spolupôsobia s ústavom pri zaobchádzaní s odsúdenými, najmä

- a) účasťou na prednáškach a besedách v rámci právnej výchovy odsúdených,
- b) spoluprácou alebo metodickou pomocou pri uskutočňovaní sociálno-právneho poradenstva pre odsúdených.

§ 68

Duchovná a pastoračná služba

(1) Duchovná a pastoračná služba sa poskytuje najmä

- a) vykonávaním bohoslužieb,
- b) rozhovormi, pastoračnými návštevami, vysluhovaním sviatostí a svätenín,
- c) vedením študijných skupín,
- d) zabezpečovaním náboženskej literatúry,
- e) podieľaním sa na činnostiach podľa § 66 ods. 3.

(2) Ústav vytvára podmienky na poskytovanie duchovnej a pastoračnej služby; v ústavnom poriadku alebo v ponukových listoch informuje odsúdených o možnosti jej poskytovania.

(3) Ústav zabezpečí vhodné priestory na duchovné a pastoračné služby. Ústav nesmie vytvárať podmienky, ktoré by zvýhodňovali niektorú cirkev alebo náboženskú spoločnosť na úkor inej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti.

(4) Právom odsúdeného zúčastniť sa na duchovných a pastoračných službách nie sú dotknuté ustanovenia o právach a povinnostiach odsúdeného.

(5) Pri zabezpečovaní duchovnej a pastoračnej služby skupinovou formou spolupracujú osoby uvedené v § 68 ods. 2 zákona s príslušníkmi zboru; poriadok a bezpečnosť podľa potreby zabezpečí príslušník zboru.

DEVIATA HLAVA

ODLIŠNOSTI VÝKONU TRESTU OSOBITNÝCH KATEGÓRIÍ

Prvý oddiel

Výkon trestu mladistvých

§ 69

Všeobecné ustanovenia

(1) Ak sa v tejto časti neustanovuje inak, použijú sa na výkon trestu mladistvých ustanovenia tejto vyhlášky upravujúce výkon trestu v ústave s minimálnym stupňom strázenia.

(2) U mladistvého sa uplatňujú také spôsoby zaobchádzania, ktoré minimalizujú negatívne účinky izolácie od spoločnosti. Zaobchádzanie s mladistvým je zamerané najmä na zvyšovanie vedomia zodpovednosti, samostatnosti, získavanie kvalifikácie a pozitívneho vzťahu k práci, na vzdelávanie a rozvíjanie záujmovej činnosti.

(3) Pri zaobchádzaní s mladistvým sa využívajú aj možnosti organizovania kultúrno-osvetových činností a vzdelávania mimo ústavu.

(4) Riaditeľ ústavu môže do právoplatného rozhodnutia súdu po podaní návrhu podľa § 9 ods. 7 zákona prechodne umiestniť mladistvého spolu s odsúdenými v minimálnom stupni strázenia; ustanovenia upravujúce práva mladistvého odsúdeného tým nie sú dotknuté.

§ 70

Vnútorňa diferenciacia

(1) Pri vnútornej diferenciacii mladistvých sa vychádza zo vstupného psychodiagnostického vyšetrenia, pedagogickej a sociálnej diagnostiky, ktorá sa realizuje počas pobytu mladistvého v nástupnom oddiele. Diferenciačnú skupinu určí riaditeľ ústavu na návrh komisie.

(2) Mladistvým sa určuje diferenciačná skupina podľa

- a) mentálnej úrovne,

- b) osobnostnej charakteristiky,
- c) výchovno-vzdelávacích, špeciálnych výchovno-vzdelávacích, reedukačných a resocializačných potrieb,
- d) správania odsúdeného a jeho prístupu k plneniu povinností a programu zaobchádzania,
- e) bezpečnostného rizika.

(3) Diferenciačná skupina so zmierneným režimom sa určí mladistvému, ktorý je pozitívne motivovaný na reedukačný a resocializačný proces, s aktívnym prístupom k plneniu programu zaobchádzania, motivovaný plniť si svoje povinnosti a správať sa v súlade s ústavným poriadkom.

(4) Diferenciačná skupina so základným režimom sa určí mladistvému s neujasneným prístupom k plneniu programu zaobchádzania a k plneniu povinností, porušujúcemu ústavný poriadok menej závažným spôsobom, slabšie motivovanému na reedukačný a resocializačný proces.

(5) Diferenciačná skupina so sprísneným režimom sa určí mladistvému, ktorý je nedostatočne motivovaný na reedukačný a resocializačný proces, s pasívnym, ľahostajným až odmietavým prístupom k plneniu programu zaobchádzania a k plneniu povinností, porušujúcemu ústavný poriadok závažnejším spôsobom.

(6) V diferenciačnej skupine sa stanovuje štandardný reedukačný program zaobchádzania, intenzívny reedukačný program zaobchádzania alebo špeciálny výchovno-vzdelávací program určený podľa edukačných, reedukačných a resocializačných potrieb mladistvých.

(7) Na výkon trestu mladistvého, u ktorého je potrebné uplatniť ďalšie metódy a postupy zaobchádzania s cieľom prehĺbiť individualizáciu výkonu trestu alebo vykonať ochranné liečenie, sa primerane použijú ustanovenia § 80 až 85 zákona.

§ 70a

Opatrovník

(1) Opatrovník ustanovený podľa § 72 ods. 8 zákona bezodkladne informuje riaditeľa ústavu o skutočnosti, podľa ktorej prestal spĺňať podmienky výkonu funkcie opatrovníka v konaní vo veciach súvisiacich s výkonom trestu.

(2) Pre prípad uvedený v odseku 1 alebo pre prípad inej objektívnej prekážky, ktorá neumožňuje opatrovníkovi bezprostredne po začatí konania zastupovať a pomáhať mladistvému v konaní vo veciach súvisiacich s výkonom trestu, určí riaditeľ ústavu náhradného opatrovníka. Náhradný opatrovník sa mladistvému ustanoví aj v prípade jeho premiestnenia do iného ústavu za predpokladu, že výkon funkcie opatrovníka by bol v konaní vo veciach súvisiacich s výkonom trestu nevhodný a nemohol by naplniť svoj účel. Na také určenie sa vzťahujú ustanovenia § 72 ods. 8 až 10 zákona.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 sa primerane vzťahujú aj na odsúdeného, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená.

§ 71

Návštevy

(1) Návšteva sa uskutočňuje raz za týždeň spravidla bez priameho dozoru príslušníka zboru vo vyhradenej miestnosti alebo na voľnom priestranstve v ústave.

(2) Ak sa v čase návštevy organizujú kultúrne a športové vystúpenia mladistvých, návštevníkom

sa môže povoliť účasť na nich; taktiež možno povoliť prehliadku určených priestorov ústavu.

§ 72

Vzdelávanie a kultúrno-osvetová činnosť

(1) Kultúrno-osvetová činnosť mladistvých je zameraná na zvyšovanie ich kultúrnej a vzdelanostnej úrovne, právneho vedomia, osvojovanie si mravných noriem a pozitívne formovanie občianskych postojov a morálky.

(2) Ústav po dohode s príslušným orgánom štátnej správy v školstve, obcou alebo so samosprávnym krajom (ďalej len „školský orgán“) zabezpečuje povinnú školskú dochádzku mladistvým formou denného štúdia alebo doplnenie základného vzdelania formou denného štúdia v ústave aj mladistvým, na ktorých sa už povinná školská dochádzka nevzťahuje, ak o to požiadajú.

(3) Ak mladistvý splnil podmienky na štúdium na škole poskytujúcej stredné odborné vzdelanie alebo úplné stredné vzdelanie, umožní sa mu po dohode so školským orgánom študovať a individuálne sa pripravovať do školy alebo na praktický výcvik.

(4) Ústav v spolupráci so školským orgánom zabezpečuje pre mladistvých vyučenie a zaučenie v rôznych profesiách.

(5) Vzdelávanie sa spravidla organizuje v detašovanej triede základnej školy, strednej školy v ústave alebo sa zabezpečí individuálne vzdelávanie.

(6) Mladistvý môže pri kultúrno-osvetových aktivitách a návšteve školského zariadenia mimo ústavu používať vlastný odev.

(7) Účasť mladistvého na kultúrno-osvetových aktivitách a vzdelávaní, do ktorého bol zaradený, je povinná.

§ 73

Záujmová činnosť

(1) Záujmová činnosť mladistvých sa vykonáva podľa ich individuálnych predpokladov, záujmov a resocializačných potrieb. Mladistvému sa umožní vybrať si, v ktorom záujmovom krúžku chce pracovať; pritom môže pracovať súčasne vo viacerých záujmových krúžkoch.

(2) Prehliadka výsledkov záujmovej činnosti mladistvých sa koná najmenej raz za šesť mesiacov.

§ 74

Príprava na prepustenie

(1) Príprava mladistvého na prepustenie z výkonu trestu spočíva v skupinových výchovných postupoch a individuálnom poradenstve, účasti na podujatiach mimo ústavu v sprievode pedagóga a informatívnych vychádzkach.

(2) Pred dodaním mladistvého na výkon ochrannej výchovy zašle ústav s dvojmesačným predstihom príslušnému výchovnému zariadeniu oznámenie o nadchádzajúcom prepustení z výkonu trestu; rovnako sa postupuje na základe písomného vyžiadania príslušného výchovného zariadenia alebo zariadenia na výkon rozhodnutia súdu zabezpečujúceho výkon rozhodnutia súdu o ústavnej starostlivosti, výchovnom opatrení alebo predbežnom opatrení.

(3) Ústav podá správu o správaní mladistvého alebo o zdravotnom stave mladistvého jeho rodičom alebo zákonnému zástupcovi aj bez žiadosti týchto osôb, ak má za to, že je to potrebné na

udržanie alebo zlepšenie kontaktov mladistvého.

(4) Správu o správaní mladistvého zašle ústav na základe písomného vyžiadania príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo príslušného výchovného zariadenia.

Druhý oddiel

Výkon trestu žien

§ 75

Výkon trestu žien

(1) Výkon trestu žien sa uskutočňuje s prihliadnutím na ich fyziologické a psychické osobitosti.

(2) V ubytovniach odsúdených žien sa vytvoria podmienky na pranie osobnej bielizne, vykonávanie drobných opráv osobných vecí a individuálnu prípravu jednoduchých jedál tepelnou úpravou.

(3) Pri úprave zovňajšku odsúdených žien sa umožní primerané používanie vlastných kozmetických prípravkov.

Tretí oddiel

§ 76

Výkon trestu cudzincov a osôb bez štátnej príslušnosti

Ak je to účelné a odsúdení prejavia záujem, ústav organizuje pre cudzincov a osoby bez štátnej príslušnosti kurz štátneho jazyka.

DESIATA HLAVA

ŠPECIALIZOVANÝ VÝKON TRESTU

Prvý oddiel

Výkon trestu v špecializovaných oddieloch

§ 77

Nástupný oddiel

(1) Nástupný oddiel sa zriaďuje v každom ústave okrem prípadov uvedených v § 78 ods. 2 zákona. Ak vzhľadom na počet alebo zloženie odsúdených nie je účelné zriadiť nástupný oddiel, zriadi sa nástupná cela alebo izba (ďalej len „nástupný oddiel“) s primeranou ubytovacou kapacitou. Nástupný oddiel je oddelený od ostatných ubytovacích priestorov v ústave.

(2) Odsúdený sa umiestni do nástupného oddielu ihneď po nástupe do výkonu trestu v určenom ústave. Dĺžka pobytu v nástupnom oddiele je spravidla sedem dní; ak je to účelné, možno odsúdeného ponechať v nástupnom oddiele aj dlhšie.

(3) Riaditeľ ústavu určí príslušníka zboru, ktorý oboznámi odsúdeného v nástupnom oddiele so zákonom, s touto vyhláškou a ústavným poriadkom. Odsúdenému sa umožní oboznámiť sa s priestormi ústavu, kde mu je umožnený pohyb, charakterom prác, ktoré sa v ústave alebo mimo ústavu vykonávajú, s možnosťami doplniť si vzdelanie alebo rekvalifikovať sa a s možnosťami trávenia voľného času v ústave.

(4) Pedagóg spolupracuje v nástupnom oddiele so sociálnym pracovníkom, ktorý najmä získava poznatky o sociálnej situácii a zisťuje možnosť vzniku sociálnych problémov odsúdeného. Zistené poznatky zaznamenáva do osobnej karty odsúdeného. V prípade potreby pedagóg prizýva aj psychológa a ďalších špecialistov v ústave.

(5) Odsúdený, u ktorého bolo rozhodnuté, že bude trest vykonávať v oddelení na výkon trestu zriadenom v ústave na výkon väzby alebo v nemocnici sa ustanovenia odsekov 1 a 2 použijú primerane tak, aby boli zabezpečené činnosti uvedené v odsekoch 3 a 4.

§ 78

Oddiel doživotných trestov

(1) Oddiel doživotných trestov sa zriaďuje v určenom ústave s maximálnym stupňom stráženia. Oddiel doživotných trestov je oddelený od ostatných ubytovacích priestorov odsúdených a je zabezpečovaný vnútorným bezpečnostným systémom. Vnútorné zariadenie cely je pripnuté k podlahe alebo ku stene.

(2) Do oddielu doživotných trestov sa odsúdený umiestňuje ihneď bez pobytu v nástupnom oddiele a do diferenciačnej podskupiny „D1“.

(3) Do diferenciačnej podskupiny „D2“ možno odsúdeného umiestniť po vykonaní piatich rokov trestu za podmienok ustanovených v odseku 6.

(4) Počas výkonu trestu sa odsúdený umiestňuje do diferenciačnej podskupiny „D1“, ak prestal spĺňať podmienky uvedené v odseku 6, a to aj vtedy, ak už vykonáva trest v diferenciačnej skupine „A“ alebo „B“ v maximálnom stupni stráženia; opätovné umiestnenie do diferenciačnej podskupiny „D2“ je možné po 12 mesiacoch, ak odsúdený nebol disciplinárne potrestaný.

(5) V oddiele doživotných trestov odsúdený je oddelene umiestnený od ostatných odsúdených, nezaraďuje sa do aktivít organizovaných pre celý ústav, mimo cely sa pohybuje zásadne pod dozorom príslušníka zboru, ak je zaradený do práce, prácu vykonáva v cele, kde je ubytovaný, alebo v priestoroch oddielu určených na tento účel. Odsúdenému možno na návrh pedagóga so súhlasom riaditeľa povoliť vzájomný kontakt v rámci diferenciačnej podskupiny „D1“.

(6) Ak odsúdený plní program zaobchádzania, dodržiava ústavný poriadok a vykazuje pozitívne zmeny v postoji k trestnej činnosti a v hodnotovej orientácii, možno odsúdeného umiestniť do diferenciačnej podskupiny „D2“, ktorá je charakteristická zmiernením niektorých obmedzení výkonu doživotného trestu, najmä

- a) povolením pohybu vo vymedzenom priestore mimo cely,
- b) umožnením kontaktu s ostatnými odsúdenými v diferenciačnej podskupine „D2“,
- c) organizovaním skupinových aktivít,
- d) povolením účasti na vybraných aktivitách organizovaných pre celý ústav; odsúdený sa zúčastňuje na aktivitách zásadne pod priamym dozorom príslušníka zboru.

(7) Umiestnenie odsúdeného do diferenciačnej podskupiny „D2“ určuje riaditeľ ústavu na základe návrhu pedagóga po prerokovaní v komisii.

(8) Pri zaobchádzaní s odsúdenými umiestnenými v oddiele doživotných trestov sa uplatňujú programy stabilizujúce fyzický a psychický stav. Pri programe zaobchádzania

- a) odsúdený sa nepodieľa na jeho určení,
- b) zdôrazňuje sa dodržiavanie režimu,
- c) odsúdený sa nepodieľa na organizácii a spravovaní oddielu,
- d) zaobchádzanie je zamerané najmä na udržiavanie stabilného psychického stavu, potlačanie negatívnych prejavov v správaní, posilňovanie pozitívnych osobnostných vlastností, vytváranie reálneho pohľadu na seba a na aktuálnu životnú situáciu,

- e) aktivity vo voľnom čase sú obmedzené, odsúdený je zapojený výhradne do aktivít, ktoré mu určí pedagóg, psychológ alebo psychiater,
- f) odsúdený sa ubytuje v cele.

§ 79

Oddiel špecializovaného zaobchádzania

(1) Oddiel špecializovaného zaobchádzania sa zriaďuje v ústave so všetkými stupňami stráženia a s ubytovacou kapacitou spravidla pre 20 odsúdených. O zriadení alebo zrušení oddielu špecializovaného zaobchádzania rozhoduje generálne riaditeľstvo na návrh riaditeľa ústavu; súčasťou návrhu na zriadenie je projekt.

(2) V projekte sa určí účel a pôsobnosť oddielu špecializovaného zaobchádzania, návrh priestorových a materiálnych podmienok, vnútornej bezpečnosti, personálneho zabezpečenia a určia sa metódy a postupy plánované pri uskutočňovaní špecializovaného zaobchádzania s odsúdenými.

(3) Oddiel špecializovaného zaobchádzania sa zriaďuje pre odsúdených

- a) s duševným ochorením, poruchou osobnosti alebo inými závažnými psychickými problémami vyžadujúcimi špecializované zaobchádzanie,
- b) s problémami s adaptáciou na podmienky výkonu trestu,
- c) ktorým súd uložil ochranné liečenie.

(4) O umiestnení odsúdeného do oddielu špecializovaného zaobchádzania alebo zrušení umiestnenia môže rozhodnúť riaditeľ ústavu na návrh pedagóga, psychológa alebo psychiatra po predchádzajúcom prerokovaní v komisii.

(5) Pri zaobchádzaní s odsúdeným umiestneným do oddielu špecializovaného zaobchádzania podľa odseku 3 písm. a) sa uplatňuje najmä program intenzívnej liečebno-výchovnej starostlivosti, kde

- a) odsúdený plní program zaobchádzania a zúčastňuje sa na organizácii a spravovaní oddielu; pritom sa prihliada na závažnosť stanovenej diagnózy a jeho psychický stav,
- b) zaobchádzanie s odsúdeným je zamerané na jeho psychický stav a odstránenie problémov vo výkone trestu,
- c) režim a organizácia aktivít sú prispôbené osobnostným vlastnostiam odsúdených, psychickému stavu a liečbe,
- d) uplatňujú sa špeciálno-pedagogické, poradenské a terapeutické metódy a skupinové a individuálne formy práce; ak to podmienky v ústave umožňujú a ak sa tým zlepší psychický stav odsúdeného, môže byť zaradený do práce na pracovisku v ústave,
- e) odsúdený sa podľa psychického stavu môže zúčastňovať na aktivitách organizovaných pre celý ústav.

(6) Za odsúdeného podľa odseku 3 písm. b) sa považuje odsúdený,

- a) ktorý nemá osvojené základné hygienické návyky a sociálne zručnosti,
- b) ktorého intelektové schopnosti sa pohybujú v pásme subnormy a nižšie,
- c) ktorý pre osobnostné vlastnosti nie je schopný vykonávať trest mimo špecializovaného oddielu,
- d) u ktorého pre fyzické danosti a osobnostné vlastnosti možno predpokladať, že bude zneužívaný odsúdenými.

(7) Pri zaobchádzaní s odsúdeným umiestneným do oddielu špecializovaného zaobchádzania podľa odseku 6 sa uplatňuje ochranný program zaobchádzania, v rámci ktorého

- a) odsúdený sa nezúčastňuje na jeho určení a zúčastňuje sa na organizácii a činnosti oddielu; pritom sa prihliada na úroveň jeho intelektových schopností a zručností,
- b) zaobchádzanie je zamerané na nácvik hygienických návykov, sociálnych zručností, vytváranie pracovných návykov a zodpovednosti,
- c) časový rozvrh dňa a organizácia aktivít sú prispôsobené osobnostným vlastnostiam odsúdených, intelektovým schopnostiam a sociálnym zručnostiam,
- d) uplatňujú sa špeciálnopedagogické, poradenské, skupinové a individuálne formy práce,
- e) odsúdeného možno zaradiť do práce na pracovisku v ústave, ak to podmienky v ústave umožňujú a odsúdený má na to predpoklady.

(8) Pri zaobchádzaní s odsúdeným umiestneným do oddielu špecializovaného zaobchádzania podľa odseku 3 písm. c) sa uplatňujú metódy a prostriedky určené na vykonávanie ochranného liečenia, ako i ustanovený liečebný poriadok a systém vedenia oddielu formou terapeutickkej komunity.

(9) V oddiele špecializovaného zaobchádzania sa zriaďuje miestnosť na terapeutickú činnosť a môže sa zriadiť aj kompenzačná miestnosť.

(10) Odsúdenému, ktorý bol umiestnený v špecializovanom oddiele a pominuli dôvody na také umiestnenie, sa určí diferenciačná skupina podľa kritérií určených pre vnútornú diferenciaciu.

Výkon ochranného liečenia

§ 80

(1) Ochranné liečenie sa počas výkonu trestu vykonáva ambulantným alebo ústavným spôsobom v určenom psychiatrickom oddelení v ústave a nemocnici pre obvinených a odsúdených (ďalej len „psychiatrické oddelenie“).

(2) Počas výkonu trestu možno vykonať dobrovoľné protialkoholické liečenie, protitoxikomanické liečenie a sexuologické liečenie v určenom psychiatrickom oddelení.

(3) Druhy ochranného liečenia sú:

- a) psychiatrické ochranné liečenie,
- b) protitoxikomanické ochranné liečenie,
- c) protialkoholické ochranné liečenie,
- d) sexuologické ochranné liečenie,
- e) ochranné liečenie patologického hráčstva.

§ 81

(1) Ochranné liečenie sa začne čo najskôr po nástupe do výkonu trestu s prihliadnutím na kapacitné možnosti psychiatrického oddelenia, ak to zdravotný stav odsúdeného umožňuje.

(2) Ochranné liečenie sa u odsúdeného vykoná, ak bolo uložené popri treste a do konca výkonu trestu zostávajú najmenej

- a) pri psychiatrickom ochrannom liečení dva mesiace,

- b) pri protitoxikomanickom ochrannom liečení päť mesiacov,
- c) pri protialkoholickom ochrannom liečení päť mesiacov,
- d) pri sexuologickom ochrannom liečení tri mesiace,
- e) pri ochrannom liečení patologického hráčstva päť mesiacov.

(3) Ak boli odsúdenému uložené viaceré druhy ochranného liečenia, vykonávajú sa v tomto poradí:

- a) psychiatrické ochranné liečenie,
- b) sexuologické ochranné liečenie,
- c) protitoxikomanické ochranné liečenie,
- d) protialkoholické ochranné liečenie,
- e) ochranné liečenie patologického hráčstva.

§ 82

(1) Riaditeľ ústavu a riaditeľ nemocnice pre obvinených a odsúdených zabezpečia, aby bol psychiatrickému oddeleniu bez zbytočného odkladu predložený zoznam odsúdených, ktorým bol nariadený výkon ochranného liečenia. V zozname sa vyznačí aj predpokladaný termín podmiennečného prepustenia a dátum ukončenia výkonu trestu.

(2) Psychiatrické oddelenie oznámi ústavu alebo nemocnici pre obvinených a odsúdených, v ktorom odsúdený vykonáva trest, termín prijatia odsúdeného na výkon ochranného liečenia.

(3) Zdravotnícke zariadenie ústavu, v ktorom odsúdený vykonáva trest, zabezpečí pred umiestnením odsúdeného na protialkoholické alebo protitoxikomanické ochranné liečenie jeho interné vyšetrenie; v prípade protitoxikomanického alebo sexuologického ochranného liečenia aj vyšetrenie na sexuálne prenosné choroby.

(4) Ak sa pri psychiatrickom vyšetrení zistí, že odsúdený nie je spôsobilý z dôvodov duševnej choroby alebo poruchy podrobiť sa ochrannému liečeniu, oznámi riaditeľ ústavu túto skutočnosť súdu, ktorý výkon ochranného liečenia nariadil, a k oznámeniu pripojí lekársku správu; rovnopis oznámenia zašle príslušnému psychiatrickému oddeleniu.

§ 83

(1) Ochranné liečenie sa organizuje a vykonáva tak, aby sa nenarušil účel výkonu trestu.

(2) Pri výkone ústavného psychiatrického ochranného liečenia a sexuologického ochranného liečenia sa odsúdený nezaraďuje do práce; potvrdenie o dočasnej práceneschopnosti vystaví zdravotnícke zariadenie ústavu, v ktorom odsúdený vykonáva trest.

(3) Pri výkone ústavného alebo ambulantného protialkoholického ochranného liečenia, protitoxikomanického ochranného liečenia, ambulantného psychiatrického ochranného liečenia, sexuologického ochranného liečenia a ochranného liečenia patologického hráčstva môže byť odsúdený zaradený do práce; o jeho zaradení rozhoduje riaditeľ ústavu v súlade s určenou zdravotnou klasifikáciou pre spôsobilosť na prácu.

(4) Riaditeľ ústavu, v ktorom sa ochranné liečenie vykonáva, oznámi súdu, ktorý ochranné liečenie uložil, kedy sa začalo s výkonom ochranného liečenia.

§ 84

(1) Odsúdený, ktorému bolo uložené ambulantné ochranné liečenie alebo bolo na také zmenené, môže vykonávať ambulantné ochranné liečenie v ústave, ak v ňom pracuje psychiater; v takom prípade sa v ochrannom liečení pokračuje podľa pokynov psychiatrického oddelenia v spolupráci s psychiatrom príslušného ústavu. Ak je predpoklad, že opakovaná hospitalizácia na psychiatrickom oddelení posilní terapeutický efekt, môže byť odsúdený s prerušeným ústavným ochranným liečením prijatý na preliečovací pobyt. Riaditeľ príslušného ústavu oznámi súdu, ktorý ochranné liečenie uložil, prijatie a prepustenie odsúdeného z preliečovacieho pobytu.

(2) Pred ukončením ochranného liečenia spôsobom podľa odseku 1 je odsúdený premiestnený z ústavu, v ktorom vykonáva trest, na psychiatrické oddelenie.

§ 85

(1) Ak počas výkonu trestu boli splnené podmienky na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia, podá psychiatrické oddelenie súdu, v obvode ktorého sa ochranné liečenie vykonáva, návrh na zmenu spôsobu jeho výkonu a správu o priebehu a dosiahnutom výsledku ochranného liečenia (ďalej len „správa“); návrh podá tak, aby súd mohol o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia rozhodnúť ešte pred prepustením z výkonu trestu.

(2) Ak nemožno zabezpečiť, aby sa o návrhu na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia rozhodlo z dôvodu predčasného prepustenia z výkonu trestu, podá riaditeľ ústavu na podnet psychiatrického oddelenia bez zbytočného odkladu návrh súdu, v obvode ktorého sa ochranné liečenie vykonáva; ak sa v čase, keď sa má návrh podať, ochranné liečenie nevykonáva, podá riaditeľ ústavu návrh súdu, ktorý ochranné liečenie nariadil.

§ 86

(1) Ak pominuli dôvody na ďalšie trvanie ochranného liečenia, spracuje psychiatrické oddelenie správu; správu riaditeľ ústavu zašle súdu, v obvode ktorého sa ochranné liečenie vykonáva.

(2) Po doručení rozhodnutia o prepustení z ochranného liečenia je odsúdený premiestnený z psychiatrického oddelenia na ďalší výkon trestu do príslušného ústavu.

§ 87

(1) Pred prepustením odsúdeného z výkonu trestu vypracuje psychiatrické oddelenie správu, ktorá musí obsahovať

- a) dĺžku trvania ochranného liečenia,
- b) údaje o priebehu a výsledku ochranného liečenia,
- c) návrh spôsobu výkonu ochranného liečenia po prepustení odsúdeného z výkonu trestu, ak u odsúdeného trvajú dôvody na ďalší výkon ochranného liečenia.

(2) Správu podá riaditeľ ústavu najneskôr jeden mesiac pred predpokladaným ukončením výkonu trestu, ak ide o psychiatrické a sexuologické ochranné liečenie, a najneskôr tri mesiace, ak ide o protialkoholické, protitoxikomaničné ochranné liečenie a ochranné liečenie patologického hráčstva, súdu, v obvode ktorého sa ochranné liečenie vykonáva. V prípade predčasného ukončenia výkonu trestu zabezpečí riaditeľ ústavu bez zbytočného odkladu odoslanie osobného spisu vrátane sprievodného zdravotného záznamu odsúdeného na psychiatrické oddelenie v ústave, v ktorom odsúdený vykonával ochranné liečenie. Psychiatrické oddelenie zašle správu v dvoch vyhotoveniach spolu s nariadením výkonu ochranného liečenia bezodkladne súdu,

v obvode ktorého sa ochranné liečenie vykonáva; ak sa v tomto čase ochranné liečenie nevykonáva, zašle psychiatrické oddelenie správu spolu s nariadením súdu, ktorý ochranné liečenie nariadil. Osobný spis vrátane sprievodného zdravotného záznamu sa vráti ústavu, z ktorého bol odsúdený prepustený.

(3) Ak súd rozhodol o pokračovaní ústavného ochranného liečenia po prepustení z výkonu trestu v zdravotníckom zariadení alebo na taký spôsob výkonu ochranného liečenia zmenil, postupuje sa podľa osobitného predpisu.¹⁷⁾ Prepravu odsúdeného z ústavu do zdravotníckeho zariadenia zabezpečí ústav v súčinnosti so súdom, ktorý ochranné liečenie nariadil.

(4) Ak súd rozhodol o prerušení výkonu trestu a nariadil umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave alebo ak súd rozhodol o umiestnení odsúdeného do detenčného ústavu po výkone trestu,¹⁸⁾ ústav postupuje primerane ako v odseku 3.

§ 88

O každom vykonanom ochrannom liečení psychiatrické oddelenie vypracuje podrobnú lekársku správu, ktorá obsahuje údaje o priebehu a výsledkoch ochranného liečenia; správu založí do sprievodného zdravotného záznamu odsúdeného.

§ 89

Oddiel s bezpečnostným režimom

(1) Oddiel s bezpečnostným režimom sa zriaďuje s ubytovacou kapacitou spravidla pre desiatich odsúdených. Ak nie je predpoklad ubytovaciej kapacity naplniť a v ústave je odsúdený spĺňajúci kritériá umiestnenia do oddielu s bezpečnostným režimom, zriadi sa cela s bezpečnostným režimom umiestnená v oddelenom priestore alebo na návrh riaditeľa ústavu premiestni generálne riaditeľstvo odsúdeného do iného ústavu, v ktorom je oddiel s bezpečnostným režimom zriadený. O zriadení alebo zrušení oddielu s bezpečnostným režimom rozhoduje generálne riaditeľstvo na návrh riaditeľa ústavu; súčasťou návrhu na zriadenie je projekt.

(2) Odsúdený umiestnený do oddielu s bezpečnostným režimom sa ubytuje do jednomiestnej alebo dvojmiestnej cely. Cela je vybavená rádioprijímačom a odsúdenému možno povoliť, aby mal v cele vlastný televízny prijímač alebo televízny prijímač môže inštalovať ústav. Na sledovanie televízneho vysielať sa spravidla využíva miestnosť určená na tento účel. Chodba a v prípade potreby aj iné priestory oddielu sú zabezpečené kamerovým systémom. Cela je vybavená privolávacím signalizačným zariadením. Vnútorne zariadenie cely je pripevnené k podlahe alebo ku stene. V oddiele vykonáva nepretržitú službu príslušník zboru, ktorý kontroluje pohyb a činnosť odsúdeného.

(3) O umiestnení odsúdeného do oddielu s bezpečnostným režimom alebo zrušení umiestnenia môže rozhodnúť riaditeľ ústavu na návrh pedagóga alebo úseku preventívno-bezpečnostnej služby a po predchádzajúcom prerokovaní v komisii.

(4) V oddiele s bezpečnostným režimom

- a) cela sa vždy uzamyká,
- b) odsúdený sa nepodieľa na určení programu zaobchádzania a samospráva sa nezriaďuje,
- c) pri zaobchádzaní sa zdôrazňuje bezpečnostné hľadisko a režim,
- d) zaobchádzanie je zamerané najmä na potlačanie negatívnych prejavov v správaní,
- e) odsúdený môže byť zaradený do práce len na pracovisko osobitne zriadené na tento účel; v takom prípade pridelenú prácu vykonáva v cele,
- f) záujmovú činnosť odsúdený vykonáva len v cele a na základe povolenia pedagóga,

- g) vybrané televízne programy môže sledovať spravidla len v kultúrnej miestnosti a s povolením pedagóga; ak je televízny prijímač umiestnený v cele, inštaluje sa technické zariadenie umožňujúce jeho ovládanie,
- h) disciplinárny trest umiestnenia do uzavretého oddielu sa vykonáva zásadne oddelene od ostatných odsúdených.

(5) Na odsúdeného podľa § 81 ods. 1 a 2 zákona sa v zdravotníckom zariadení primerane vzťahujú obmedzenia uvedené v odseku 4.

(6) Opodstatnenosť umiestnenia odsúdeného do oddielu s bezpečnostným režimom preskúmava riaditeľ ústavu a prokurátor vykonávajúci dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave na základe hodnotenia správania, odporúčania psychologického alebo psychiatrického vyšetrenia a bezpečnostných rizík.

(7) Ustanovenia odsekov 3 až 5 sa nevzťahujú na odsúdených uvedených v § 82 zákona.

§ 90

Osobitný oddiel

(1) Osobitný oddiel sa zriaďuje podľa potreby v určenom ústave; o zriadení alebo zrušení oddielu rozhoduje generálne riaditeľstvo zboru.

(2) Na zabezpečenie zákonných podmienok výkonu trestu v osobitnom oddiele vypracuje ústav projekt obsahujúci technické, bezpečnostné a organizačné podmienky, ktorý schváli generálne riaditeľstvo.

§ 91

Uzavretý oddiel

(1) Uzavretý oddiel sa zriaďuje v každom ústave. Uzavretý oddiel pozostáva z ciel disciplinárnych trestov, zo služobnej miestnosti a z miestnosti na odloženie vecí odsúdených umiestnených v celách uzavretého oddielu. Ak v ústave nemožno zriadiť uzavretý oddiel, zriadia sa cely disciplinárnych trestov umiestnené v oddelenom priestore. Chodba a v prípade potreby aj iné priestory oddielu sú zabezpečené kamerovým systémom. Cely sú vybavené signalizačným zariadením.

(2) Vnútorne zariadenie v cele uzavretého oddielu je pripevnené k podlahe alebo ku stene. Cely sú zriaďované pre dvoch, najviac pre štyroch odsúdených. Cely sú vybavené lôžkom, stoličkou, stolíkom, poličkou na uloženie vecí, umývadlom s pitnou vodou, hygienickým zariadením, elektrickým osvetlením a signalizačným zariadením. V čase vyhradenom na spánok sa odsúdenému poskytnú matrac, podhlavník, prikrývka a lôžková bielizeň.

(3) Odsúdenému umiestnenému v uzavretom oddiele sa určí jednotný ústavný výstroj a povolí sa mu ponechať si základné potreby osobnej hygieny a ďalšie potreby osobnej hygieny, základné potreby na korešpondenciu a potreby na stravovanie; strava sa odsúdenému vydáva v mieste disciplinárneho trestu. Odsúdený môže nakupovať v predajni v ústave podľa § 30 zákona výhradne základné potreby osobnej hygieny, ďalšie potreby osobnej hygieny a základné potreby na korešpondenciu. Odsúdenému sa umožní čítať dennú tlač a časopisy, ak ich má predplatené podľa § 35 ods. 1 zákona, čítať vlastné knihy alebo knihy z knižnice, ak ich mal pri sebe pri umiestnení do uzavretého oddielu.

(4) Odsúdenému umiestnenému v uzavretom oddiele sa neumožňuje účasť na kultúrno-osvetovej činnosti a neuplatňujú sa zmiernenia vyplývajúce z umiestnenia v príslušnej diferenciacnej skupine podľa tejto vyhlášky. V uzavretom oddiele sa nepovoľuje fajčiť.

(5) Odsúdený vykonávajúci disciplinárny trest podľa § 52 ods. 3 písm. e) a f) zákona môže byť v cele umiestnený sám, ak sú na to bezpečnostné dôvody alebo ak nie sú vo výkone tohto disciplinárneho trestu súčasne aspoň dvaja odsúdení.

(6) Kontrolu pohybu a činnosti odsúdeného počas výkonu disciplinárneho trestu vykonáva určený príslušník zboru.

§ 92

Oddiel odsúdených so zdravotným postihnutím

(1) O zriadení oddielu odsúdených so zdravotným postihnutím v ústave rozhoduje generálne riaditeľstvo. Oddiel sa zriaďuje v nemocnici pre obvinených a odsúdených a podľa počtov odsúdených so zdravotným postihnutím, potrieb ústavov a rozhodnutia generálneho riaditeľstva aj v určenom ústave.

(2) O umiestnení odsúdeného do oddielu so zdravotným postihnutím rozhoduje generálne riaditeľstvo na návrh a po vyšetrení zdravotného stavu odsúdeného v nemocnici pre obvinených a odsúdených; súčasťou návrhu je lekárska správa odôvodňujúca umiestnenie. Do oddielu odsúdených so zdravotným postihnutím sa umiestni odsúdený podľa § 84 ods. 1 zákona.

(3) Pri zaobchádzaní s odsúdeným umiestneným do oddielu odsúdených so zdravotným postihnutím

- a) vonkajšia a vnútorná diferenciácia sa uplatňuje podľa stupňa a závažnosti zdravotného postihnutia a kriminálneho narušenia odsúdeného,
- b) odsúdenému sa umožní podieľať na určení programu zaobchádzania, pri ktorom sa prihliada na jeho zdravotné postihnutie,
- c) režim a organizácia aktivít sú prispôsobené zdravotným obmedzeniam odsúdených, najmä stupňa a závažnosti zdravotného postihnutia,
- d) zaobchádzanie sa môže uskutočňovať formou komunitného systému a samosprávy,
- e) dôraz sa kladie na poradenstvo v rámci zaobchádzania a režim,
- f) zaobchádzanie je zamerané najmä na obmedzenia vyplývajúce zo zdravotného postihnutia, posilňovanie pozitívnych osobnostných vlastností, vytváranie reálneho obrazu o sebe, nácvik sociálnych zručností, zvyšovanie morálneho a právneho vedomia a prosociálnosť, hodnotovú orientáciu, seberealizáciu a vytváranie zdravého sebavedomia,
- g) odsúdenému sa umožní s prihliadnutím na jeho zdravotné postihnutie rozvíjať a rozširovať okruh záujmov, zúčastňovať sa osvetových, kultúrnych, vzdelávacích a športových aktivít, ak to podmienky ústavu umožňujú,
- h) odsúdený môže byť zaradený do práce na vhodné pracovisko, ak je v nemocnici pre obvinených a odsúdených alebo v ústave zriadené; do práce sa zaradí na návrh lekára alebo s jeho súhlasom, ak odsúdený požiadal o zaradenie,
- i) podľa pokynov lekára sa vykonáva liečebno-preventívna a rehabilitačná starostlivosť; na vychádzkach sa odsúdený zúčastňuje na odporúčanie lekára.

(4) Premiestnenie z oddielu odsúdených so zdravotným postihnutím do oddielu s príslušnou diferenciačnou skupinou môže navrhnúť riaditeľ nemocnice pre obvinených a odsúdených alebo riaditeľ ústavu po predchádzajúcom posúdení lekárskou poradnou komisiou, ak odsúdený už nevyžaduje sústavnú liečebno-preventívnu a rehabilitačnú starostlivosť, z dôvodu, že

- a) podľa rozhodnutia príslušného orgánu bolo zrušené zníženie pracovnej schopnosti,
- b) liečebno-preventívnu a rehabilitačnou starostlivosťou bolo dosiahnuté zlepšenie zdravotného

stavu, ktoré obnovilo jeho pracovnú schopnosť,

- c) liečebno-preventívnu a rehabilitačnou starostlivosťou bolo dosiahnuté zlepšenie, ktoré umožňuje umiestnenie medzi odsúdených bez zdravotného postihnutia.

§ 93

Výstupný oddiel

(1) Výstupný oddiel tvorí skupina odsúdených, u ktorej sa najmenej dva mesiace pred prepustením z výkonu trestu uplatňujú osobitné prostriedky zaobchádzania, ktorých cieľom je pripraviť odsúdeného na podmienky po prepustení z výkonu trestu. Odsúdenému sa umožní získať potrebné informácie a praktické zručnosti uľahčujúce návrat do života po prepustení z výkonu trestu.

(2) Na zmiernenie obmedzení výkonu trestu a s cieľom plniť úlohy oddielu uvedené v odseku 1 sa odsúdenému môže povoliť, aby

- a) telefonoval bez obmedzenia v čase a spôsobom určeným riaditeľom ústavu,
- b) prijímal návštevy blízkych osôb priamym kontaktom,
- c) podľa § 85 ods. 3 zákona
 - 1. navštívil blízke osoby mimo ústavu na čas najviac 24 hodín, pričom odsúdený sa môže mimo ústavu pohybovať iba v určenom mieste uvedenom v povolení na opustenie ústavu; to neplatí, ak ide o odsúdeného v maximálnom stupni stráženia,
 - 2. opustil ústav,
 - 3. navštívil kultúrne, osvetové a športové aktivity mimo ústavu za účasti pedagóga.

(3) Pri zaobchádzaní s odsúdeným umiestneným do výstupného oddielu sa

- a) dôraz kladie na poradenstvo, nácvik sociálnych zručností, na pracovné uplatnenie a zintenzívnenie kontaktu s pôvodným sociálnym prostredím, ak pozitívne vplývalo na odsúdeného,
- b) aktivity, do ktorých je odsúdený zapájaný, zameriavajú predovšetkým na poskytovanie potrebných praktických informácií o spoločenskom živote, najmä v sociálnej a právnej oblasti, o možnostiach ďalšieho vzdelávania a o možnostiach zamestnať sa, o základoch finančnej gramotnosti,
- c) uplatňujú aktivity zamerané na záťažové situácie v súvislosti s prepustením z výkonu trestu.

Druhý oddiel

§ 94

Samospráva odsúdených

(1) Samosprávu odsúdených (ďalej len „samospráva“) usmerňuje a kontroluje príslušný pedagóg a v otvorenom oddelení vedúci otvoreného oddelenia. Členovia samosprávy sa s pedagógom alebo vedúcim otvoreného oddelenia stretávajú najmenej raz za mesiac; zo stretnutia sa vyhotovuje záznam.

(2) Členovia samosprávy informujú najmenej raz za mesiac o svojej činnosti ostatných odsúdených.

(3) Do samosprávy sa volia odsúdení podľa § 86 ods. 2 zákona. Samosprávu tvoria predseda a členovia zodpovední za úsek

- a) zamestnávania, činností podľa § 46 zákona a výkonu prospešných prác mimo ústavu,

- b) kultúrno-osvetovej činnosti a vzdelávania,
- c) disciplíny a poriadku.

(4) Člen samosprávy zodpovedný za úsek zamestnávania a výkonu prác a činností podľa § 46 zákona zastupuje odsúdených zaradených do práce, do činností podľa § 46 zákona a do výkonu prospešných prác mimo ústavu, pritom najmä

- a) predkladá návrhy, podnety, žiadosti a sťažnosti týkajúce sa zamestnávania, činností podľa § 46 zákona a výkonu prospešných prác mimo ústavu na zasadnutiach samosprávy,
- b) podieľa sa na organizácii plnenia pracovných úloh na pracovisku,
- c) podieľa sa na organizovaní odsúdených do odborného vzdelávania a rekvalifikačných kurzov,
- d) organizuje odsúdených do činností podľa § 46 zákona, do výkonu prospešných prác mimo ústavu a vedie pomocnú evidenciu,
- e) podieľa sa na riešení otázok týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany pred požiarmi.

(5) Člen samosprávy zodpovedný za úsek kultúrno-osvetovej činnosti a vzdelávania zastupuje odsúdených pri zabezpečovaní a organizovaní kultúrno-osvetovej činnosti a vzdelávania, pritom najmä

- a) podieľa sa na zabezpečovaní a organizovaní besied, prednášok, kvízov a iných aktivít pre odsúdených,
- b) podieľa sa na organizovaní záujmových krúžkov a vzdelávacích činností, a ak je to vhodné, vedie záujmové krúžky,
- c) zhromažďuje materiály pre ústavný časopis, ústavné audiovizuálne relácie,
- d) podieľa sa na organizovaní a zabezpečovaní poriadku a disciplíny na vyučovaní, kontroluje dochádzku a zistené nedostatky predkladá pedagógovi na riešenie,
- e) podieľa sa na organizovaní športových podujatí a súťaží.

(6) Člen samosprávy zodpovedný za úsek disciplíny a poriadku najmä

- a) kontroluje dodržiavanie čistoty, poriadku a hygieny v oddiele a zistené nedostatky predkladá na riešenie samospráve a pedagógovi,
- b) organizuje s ostatnými členmi samosprávy so súhlasom pedagóga súťaže odsúdených, ktoré sú zamerané na držiavanie poriadku, čistoty a skultúrňovanie izieb, oddielu a ústavu; výsledky uverejňuje na nástenkách, v ústavnom časopise, reláciách a pedagógovi oznamuje ich výsledky,
- c) organizuje riešenie nedostatkov zistených pri udržiavaní disciplíny a poriadku.

(7) Na zabezpečovaní disciplíny a poriadku sa okrem členov samosprávy podieľajú aj vedúci izieb, vedúci ciel, vedúci pracovných skupín podľa § 55 ods. 4 a služba z radov odsúdených, ktorých určí pedagóg.

(8) Obsahom služby je koordinácia činnosti odsúdených so stanoveným režimom a časovým rozvrhom dňa. Odsúdený počas výkonu služby plní pokyny určeného príslušníka zboru vykonávajúceho službu v ubytovni odsúdených a úlohy vyplývajúce z povinností odsúdeného vykonávajúceho službu. Odsúdeného určeného do služby a za vedúceho izby alebo cely oboznámi s povinnosťami pedagóg, ktorý zabezpečuje aj jeho pravidelné preškoľovanie. Povinnosti odsúdeného vykonávajúceho službu a vedúceho izby alebo cely sa zverejnia na mieste prístupnom odsúdeným.

(9) Počas výkonu služby je odsúdený označený nápisom „Služba“. Formu označenia a spôsob nosenia určí riaditeľ ústavu alebo ním určený príslušník zboru.

(10) Odsúdený určený za vedúceho izby alebo cely usmerňuje činnosť odsúdených ubytovaných na izbe alebo v cele tak, aby bol zabezpečený poriadok, čistota a časový rozvrh dňa. Samospráva oznamuje poruchy a nedostatky na izbe alebo v cele, najmä hlási každé poškodenie inventára; ak mu je známe, uvedie aj meno a priezvisko odsúdeného, ktorý škodu spôsobil.

Tretí oddiel

§ 95

Osobné údaje a odoberanie identifikačných znakov

(1) Osobné údaje odsúdeného podľa § 99 zákona sa zhromažďujú v informačnom systéme zboru¹⁹⁾ s vyhradenými prístupovými právami. Okruh príslušníkov zboru a zamestnancov zboru, ktorí majú prístupové práva, môže určiť generálny riaditeľ zboru. Vybrané údaje, ktoré sú nevyhnutné na bezprostrednú identifikáciu odsúdeného, sa uvedú aj v osobnom spise a osobnej karte odsúdeného; na ich overenie môže zbor využívať dostupné informačné zdroje.

(2) Získavanie vybraných fyzických, fyziognómických a biologických identifikačných znakov vykonáva osoba rovnakého pohlavia.

(3) Uverejňovať možno iba sumárne údaje v rozsahu niektorých identifikačných znakov, údajov a anamnestických údajov podľa § 99 zákona tak, aby nebolo možné identifikovať konkrétnu osobu.

TRETIA ČASŤ

PREPUSTENIE Z VÝKONU TRESTU

§ 96

Prepustenie z výkonu trestu

(1) V ústave sa s dvojmesačným predstihom vyhotovuje zoznam odsúdených, ktorí majú byť prepustení z výkonu trestu. Na základe zoznamu sa spracuje o každom odsúdenom oznámenie o nadchádzajúcom prepustení osoby z výkonu trestu, ktoré sa zašle orgánom a organizáciám uvedeným v § 94 ods. 4 zákona. Pri prepustení cudzincov a osôb bez štátnej príslušnosti sa postupuje podľa osobitného predpisu.²⁰⁾

(2) Pred prepustením sa s každým odsúdeným vykoná pohovor, v ktorom sa poučí o povinnosti prevziať si bez zbytočného odkladu na príslušnom útvare Policajného zboru v mieste trvalého pobytu preukaz totožnosti, ak tento nebol uschovaný v ústave, a tiež sa poučí o zákonných podmienkach osvedčenia sa v skúšobnej dobe v prípade podmieneného prepustenia a zahľadania odsúdenia.

(3) Pri pohovore podľa odseku 2 sa odsúdený poučí o právach a povinnostiach uchádzačov o zamestnanie a o tom, že je v jeho záujme, aby sa v stanovenej lehote dostavil k zamestnávateľovi alebo na príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

(4) Po skončení pohovoru podľa odsekov 2 a 3 sa odsúdenému predloží na podpis vyhlásenie, že bol o skutočnostiach uvedených v predchádzajúcich odsekoch pri prepustení poučený a vydá sa mu potvrdenie o jeho prepustení.

(5) Pred prepustením sa odsúdenému umožní, aby sa osprchoval, oholil, vykoná sa lekárska prehliadka a vydajú sa mu osobné veci, doklady osobnej totožnosti a evidované peňažné prostriedky, ktoré má v úschove ústavu; ich prevzatie odsúdený potvrdí svojim podpisom.

(6) Pri podmienenom prepustení alebo prepustení odsúdeného podľa § 94 ods. 1 písm. b) až d) zákona sa ustanovenia odsekov 1 až 5 aplikujú primerane.

(7) Prepúšťanie odsúdených z výkonu trestu sa uskutočňuje v čase od 08.00 do 15.00 hodiny, a to aj tých odsúdených, ktorým sa trest skončí pred 08.00 hodinou nasledujúceho dňa.

ŠTVRTÁ ČASŤ

KONANIE VO VECIACH SÚVISIACICH S VÝKONOM TRESTU

§ 96a

Oprávnené orgány v konaní podľa § 97b ods. 3 až 5 zákona sú určené v ústavnom poriadku.

PIATA ČASŤ

SPOLOČNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 97

Spoločné ustanovenia

(1) K návrhu na upustenie od výkonu zvyšku trestu podľa § 64 zákona sa vždy pripojí správa o zdravotnom stave odsúdeného vypracovaná lekárom a stanovisko generálneho riaditeľstva.

(2) Prostriedkami audiovizuálnej techniky sa na účely tejto vyhlášky rozumejú najmä fotoaparát, kamera, vysielacie a záznamové zariadenie a mobilný telefón.

(3) Pri zahľadzovaní disciplinárneho trestu sa postupuje podľa tejto vyhlášky aj vtedy, ak bol disciplinárny trest uložený pred nadobudnutím jej účinnosti.

(4) Ak odsúdený samostatne opustí ústav z dôvodov uvedených v zákone, ústav postupuje podľa osobitného predpisu.²¹⁾

(5) Ak sa odsúdený bez závažných dôvodov nevráti v určenom termíne z mimoriadneho voľna na opustenie ústavu podľa § 51 ods. 4 až 6 zákona, opustenia ústavu podľa § 65 alebo § 85 ods. 3 zákona alebo vychádzky mimo ústavu podľa § 72 ods. 4 alebo § 76 ods. 2 písm. f) zákona, ústav o tom bez zbytočného odkladu vyrozumie príslušný súd.

Záverečné ustanovenia

§ 98

Zrušuje sa:

1. Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 664/2005 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody

§ 99

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. januára 2009.

Štefan Harabin v. r.

**Príloha
k vyhláške č. 368/2008 Z. z**

ZÁSADY SPRÁVANIA PRI NÁVŠTEVE

Návšteva priamym kontaktom

1. Odsúdený sa môže s navštevujúcimi osobami privítať a rozlúčiť podaním ruky, objatím a krátkym pobožkaním.
2. Počas návštevy nie sú povolené intímne prejavy ako dlhotrvajúce bozky, sedenie na kolenách (s výnimkou neplnoletých detí), dotyky, ktoré by ohrozovali mravnosť; ostatné prejavy fyzického kontaktu ako pohladenie a držanie sa za ruku sú prípustné.
3. Ak vznikne dôvodné podozrenie zo zneužitia dieťaťa na nedovolenú činnosť, napríklad prostredníctvom dieťaťa sú odsúdenému odovzdávané nepovolené veci, určený príslušník zboru fyzický kontakt okamžite preruší alebo predčasne ukončí návštevu.

Návšteva bez priameho kontaktu

1. Odsúdený je od navštevujúcich osôb oddelený stavebnou prekážkou, spravidla tzv. plexisklom.
2. Komunikácia odsúdeného s navštevujúcimi osobami je zabezpečená prostredníctvom telekomunikačného zariadenia alebo cez perforovanú stavebnú prekážku.

- 1) § 5 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 93/2008 Z. z.
- 2) § 408 ods. 1 a 4 Trestného poriadku.
- 3) § 2 ods. 2 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 4) § 52 zákona č. 48/2002 Z. z.
- 5) § 47 ods. 2 Trestného zákona.
- 6) § 31 ods. 2 zákona č. 324/2011 Z. z. o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 6a) § 7 a § 32 ods. 2 zákona č. 324/2011 Z. z.
- 10) § 2 písm. a) zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- 11) Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- 12) Napríklad zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 13) Napríklad zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, zákon č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov.
- 15) § 416 Trestného poriadku.
- 16) Zákon č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov.
- 17) § 82 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov.
- 18) § 81 Trestného zákona.
- 19) § 65 zákona č. 4/2001 Z. z.
- 20) § 52 zákona č. 48/2002 Z. z.
- 21) § 408 ods. 5 Trestného poriadku v znení neskorších predpisov.

